SUNNY
Saulėta, dieną 50°, naktį 30.
Saulė teka 7:29, leidžiasi 6:37;

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV — Price 15c — Chicago, Ill. — Trečiadienis, Vasario-February 27 d. 1974 m. — Kaina 15c — 49

PREZIDENTO NIXONO PAREIŠKIMAI SPAUDAI

KINIJOS REVOLIUCIJA TRUKDO SANTYKIŲ SU AMERIKA PLĖTIMUI

PEKINAS. — Naujoji Kinijos "kultūrinė revoliucija" pakenkė Amerikos - Kinijos santykių išvystymui. Amerikos ryšių įstaigos Pekine vedėjas, ambasadorius Bruce jau kelios savaitės važinėja po Europą, kaip specialus prezidento pasiuntinys tartis su europiečiais energijos krizės klausimais. Iš Washingtono išvažiavo ir Kinijos ryšių įstaigos vedėjas Huang. Dėl kultūrinės revoliucijos priežasčių ir tikslų nesutaria Kinijos reikalų ekspertai Pekino ryšių įstaigoje ir Hong Kongo Amerikos konsulate.

Tautinės Kinijos specialistų nuomone, Kinijos revoliucija daugiausia nukreipta prieš Kinijos armijos vadus. Kinai nacionalistai netiki, kad gynybos ministeris ir Mao įpėdinis Lin Piao iš viso bėgo iš Kinijos. Greičiausiai, jis buvo suimtas ir likviduotas kinų komunistų partijos. Sovietų ir mongolų pareiškimai po karinio lėktuvo nelaimės Mongolijoje, rodo, kad sužaloti ir apdegę lėktuvo keleivių kūnai buvę visi jaunesnio amžiaus žmonių, kada Lin Piao buvęs 64 metų amžiaus. Pekino pareiškimai tvirtino, kad Lin Piao užsimušė lėktuvui nukritus, jam bėgant į Sovietų Sąjungą.

Tautinės Kinijos komunistinių ekspertų manymu, Mao Tse Tungas ir kiti partijos vadai labai susirūpino dėl didėjančios kariuomenės įtakos. Kariuomenės vyriausia galva buvo Lin Piao. Jį teko likviduoti.

Be kariuomenės galios kėlimo Lin Piao padarė kitą nuodėmę, — jis buvo priešingas santykių su Amerika pagerinimui. Flirtavimas su "imperializmu" išduos kinų partijos užsisangažavimą kelti visame pasaulyje revoliucinius judėjimus, įtikinėjęs Lin Piao, kuris pasisakęs už "tautinių išvadavimų" karus visuose pasaulio kontinentuose. Dėl to Mao Tse Tungui ir premjerui Chou En Lajui teko Lin Piao sunaikinti.

Nors Lin Piao tapo likviduotas, jo idėjos Kinijos kariuomenėje ir net partijoje yra dar gyvos. Todėl partija ir nutarusi pradėti naują agitacinę akciją prieš jo asmenį ir jo idėjas.

Kiti kinų ekspertai įrodinėja, kad Lin Piao pats mirė ligos patale. Istorija apie jo išdavimą ir bėgimą buvusi reikalinga propagandinei akcijai prieš jį pagrįsti.

"Draugė" Allende teisių komitete

NEW YORKAS. — Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių komitete kalbėjo žuvusio buvusio Čilės prezidento Allendes našlė. Jai vietą savo delegacijoje davė Rytų Vokietija, o Sovietų Sąjunga užleido savo eilę komitete kalbėti.

Ponia Allende apeliavo į komitetą sustabdyti Čilės generolų vykdomą genocidą, kuris esąs panašus į nacių vykdytą genocidą. Ji sakė, kad keturi pamišę Čilės generolai, kurių ateityje laukiąs naujas Nurembergo teismas, išžudę Čilėje 80,000 žmonių. Valdžia Čilėje palikusi tūkstančius našlių ir našlaičių, kurių vardu ji kalbanti.

Čilės atstovas Jungtinėse Tautose Raul Bazan Davila, išklausęs buvusios prezidentienės kalbos, pirmiausia protestavo, kad ji iš viso komitete gavo kalbėti, kaip sovietų ir jų satelitų instrumentas. Jis kvietė ją pakalbėti apie rašytojo Solženicino teises, apie Kubos politinių kalinių teises. Davila taip gerai gynė Čilės režimą, kad sovietai pareikalavo sustabdyti televizijos kameras, kurios visą eigą filmavo.

IŠ VISO PASAULIO

★

NEW YORKAS. — Teismas baigia išrinkti kandidatus į jury, kuri spręs dviejų buvusių vyriausybės narių: valstybės prokuroro John Mitchell ir prekybos sekretoriaus Maurice Stans bylą. Jau išrinkti 28 kandidatai, dar reikia išrinkti 14. Iš 52 kandidatų bus sudaryta 12 asmenų komisija su 6 kandidatais. Svarbiausias jų privalumas, kad jie nebūtų iš anksto nusistatę vienaip ar kitaip ir būtų bešališki.

WASHINGTONAS. — Amerikos kepėjų draugija skelbia, kad greit amerikiečiai taip stovės eilėse prie duonos parduotuvių, kaip dabar stovi prie gazolino stočių. Kviečių atsargos esančios tokios nedidelės, kad bus sunku sulaukti kito derliaus. Draugija vakar senate suruošė seminarą, kuriame kaltino žemės ūkio sekretorių Earl Butz už susidariusią padėtį.

RIO DE JANEIRO. — Arabų bankai tyrinėja galimybes investuoti pinigus į Brazilijos pramonę ar ūkį. Arabų diplomatai sako, kad Brazilija yra draugiška arabams, jos valdžia pastovi ir ekonomika auga. Be to, Brazilijoje gyvena ap 2 mil. arabų, daugiausia iš Libano. Visa atmosfera yra palanki arabų investacijoms. Brazilų žurnalas Jornal do Commercio rašo, kad arabų valstybės turi sudėjusios Amerikos ar Europos bankuose apie 500 bilijonų anglų svarų, kas doleriais sudarytų virš trilijono dol.

DETROITAS. — Vasario mėn. naujų automobilių pardavimas, palyginus su 1973 m. vasariu nukrito tarp 20% ir 36.6%. Daugiausia nukentėjo General Motors su 47.5%. Tik mažiausia automobilių bendrovė American Motors vasario mėn. pardavė 4.7% daugiau negu pernai.

HANOJUS. — Šiaurės Vietnamas balandžio mėn. pradės gyventojų surašymą, kurio nebuvo nuo 1960 m. Vyriausybei reikia žinoti gyventojų skaičių, planuojant ekonomiką ir darant krašto gynybos planus. Paskutiniame surašyme rasta 16 mil. gyventojų. Spėjama, kad šį kartą jų bus apie 22 mil.

NEW DELHI. — Indijos vyriausybė parlamente pripažino, kad šie finansiniai metai yra blogiausi visoje Indijos istorijoje. Kainos pakilo 19%, žemės ūkio gamyba nukrito 9%, eksportai padidėjo 20%, tačiau importai padidėjo 45%, pramonės produkcija beveik nepasikeitė. Ateinantieji metai būsią irgi labai sunkūs.

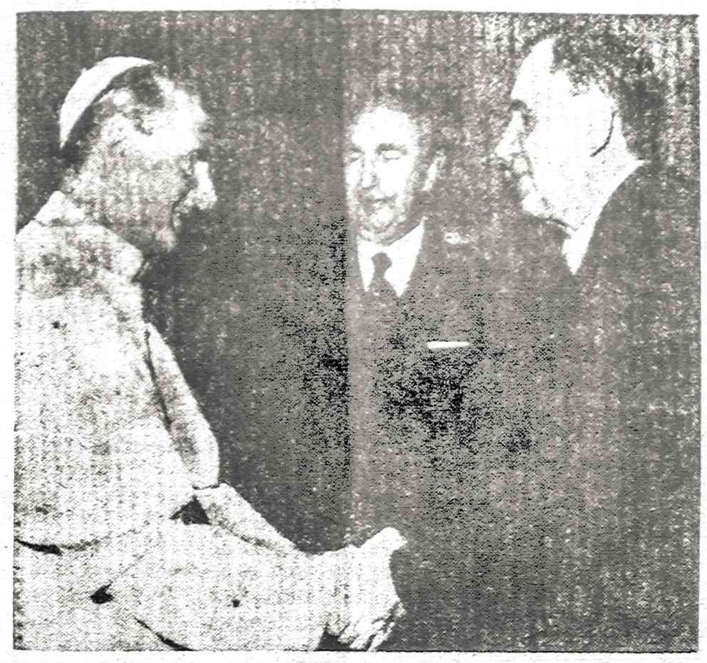

Popiežius Paulius, kaip matome, šiltai priėmė sovietų užsienio reikalų ministerį Gromyko. Viduryje stovi sovietų ambasadorius Romoje Nikita Ryjev. Susitikimas įvyko Vatikane vasario 21 dieną.

BRITŲ BALSUOTOJAI IŠ 2,127 KANDIDATŲ TURĖS IŠRINKTI 635

LONDONAS. — Britanijos 40 milijonų balsuotojų ketvirtadienį rinks naują parlamentą, nors praktika parodė, kad balsuos greičiausiai tik apie 30 milijonų. Teks išrinkti 635 parlamento narius. Kandidatų yra 2,127. Dvi didžiosios partijos turi savo kandidatus visuose rinkimuose distriktuose, o trečia didumu liberalų partija yra išstačiusi 516 kandidatų. Komunistai kandidatuoja 44 distriktuose, be to, yra 54 Tautinio Fronto atstovai, kurie agituoja prieš negrus. Škotų nacionalistai, Valijos separatistai turi savo kandidatų ir 152 kandidatuoja be jokių grupių ar partijų. Jų tarpe yra įvairių keistuolių, kurie gali ir nevengia susimokėti reikiamą kandidato užstatą.

Paskutinieji viešosios opinijos apklausinėjimai parodė, kad nedidelė liberalų partija gali gauti daugiau balsų, kaip paprastai, nes britų balsuotojai, nors ir nusivylę ekonominiais konservatorių vyriausybės sunkumais, dar nepamiršo ir darbiečių valdžios su Wilsonu priešakyje. Vienas apklausinėjimas nustatė, kad britai po 32.5% norėtų matyti premjero vietoje konservatorių Heath ar liberalą Thorpe, tačiau tik 26.5% pasisakė už Wilsoną.

Daugumą laimėjusi partija gaus karalienės įpareigojimą sudaryti vyriausybę. Mažiausia parlamento dauguma praeityje yra buvusi 8 atstovai. Paskutinės Heath vyriausybės dauguma buvo 31, tačiau iki dabar sumažėjo iki 20. Ir šį kartą pranašaujama, kad nė viena didžiųjų partijų, nežiūrint kas laimėtų, neturės didelės persvaros parlamente. Gali atsitikti ir taip, kad nė viena nesudarys net daugumos, nes opinijos tyrinėjimai rodo, kad mažoji liberalų partija gali pravesti iki 60 atstovų.

Paskelbtas 880 mil. dol. sausio mėn. prekybos deficitas davė naujos amunicijos rinkimų kampanijos kalbėtojams. Wilsonas įrodinėja, kad konservatoriai nuvedė Britaniją į bankrotą, kad Wilsonui esant premjeru, prieš 1970 metų rinkimus deficitas buvo tik 70 mil. dol. Premjeras Heath atkerta, kad krizė yra tokia sunki, kad valstybės vairo negalima atiduoti darbiečiams, kurie neturi jokių ekonominių planų.

Per 3 metų konservatorių valdymo laikotarpį kainos Britanijoje pakilo 53%.

— Ankaros apygardos teismas vasario 11 d. svarstė Prano ir Algirdo Brazinskų bylą ir ją vėl atidėjo. Ji bus svarstoma š. m. kovo 18 d. (E)

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

★

- Vakar valstybės sekretorius Kissingeris iš Londono, kur tarėsi su britų premjeru ir užsienio reikalų ministeriu, atvyko į Sirijos sostinę Damaską.
- Teroristų bomba šiaurės Airijoje sužeidė 13 asmenų katalikų tavernoje. Policija mano, kad tai fanatiškų protestantų darbas.
- Meksikos teroristai, kurie buvo pagrobę milijonierių Soberanis Otero, 73 m., paskelbė, kal jis buvo sušaudytas.
- Kanadoje automobilio nelaimėje žuvo 8 jaunuoliai. Automobilis, policijos pranešimu, buvo vogtas.
- Atstovų Rūmų daugumos vadas Thomas O'Neill iš Massachussets pareiškė kalboje Harvardo studentams, kad prezidentas Nixonas pasitrauks iš pareigų balandžio ar gegužės mėn. Jis pridėjo, kad viceprezidentą Gerald Fordą bus sunku nugalėti 1976 m. prezidento rinkimuose.
- Vyriausybės šaltiniai pranešė AP agentūrai, kad iždo sekretorius George Schultz šią savaitę pasitrauks iš pareigų. Jo vieton numatomas bankininkas David Rockefeller.
- Londono miesto taryba paskelbė, kad ji nemokės 1.15 mil. dol. už pavogtą meno paveikslą. Vagis telefonu pareikalavo tos sumos Grenados salos gyventojams Karibų jūroje. Miesto atstovas pareiškė, kad taryba neturi tiek lėšų, be to, ji nepasiduosianti šantažui. Vagis grasino paveikslą sudeginti.
- Etiopijos miestuose vyksta riaušės ir protestai prieš kainų kilimą.

Mažai palestiniečių planuoja grįžti

AMANAS. — Nors arabų rezoliucijose dažnai minimos "palestiniečių teisės" ir Izraelis reikalaujamas tas teises patenkinti, objektyvūs stebėtojai sako, kad iš Jordano palestiniečių stovyklose gyvenančių arabų tik 8% ar 10% sugrįžtų į žydų valdomą Palestiną nuolatiniam gyvenimui. Jordane yra apie 208,000 palestiniečių, gyvenančių Jungtinių Tautų išlaikomose stovyklose. Daugumas jų kalba apie žydų išvarymą iš Palestinos ir grįžimą namo, tačiau retas kuris tikisi sugrįžti.

Palestiniečiai nusivylę ne tik Izraelio elgesiu su arabais, bet jie jaučia, kad ir patys arabai su jais neteisingai elgėsi. Arabų valstybės lengvai galėjo įjungti į savo gyvenimą nedidelius skaičius palestiniečių. Politiniais sumetimais taip nebuvo padaryta ir palestiniečiai buvo laikomi stovyklose, lyg įkaitai priminti pasauliui žydų arabams padarytas skriaudas. Daug jaunesnio amžiaus palestiniečių patys išvažinėjo iš stovyklų į kitas šalis, susirado darbus ir įsijungė į kitų valstybių gyvenimą. Didelė dalis tačiau liko Jordano, Libano, Sirijos ar Gazos pakraščio stovyklose, kur veda vargingą, ateities neturintį gyvenimą, be didelės vilties, kad tas gyvenimas kada pagerėtų.

Garsioji dainininkė Maria Callas turėjo dainuoti New Yorke, bet susirgo. Ji dainavo Toronte ir kovo 2 d. 8 val. vakare dainuos Čikagos Opera House. Ponia Callas, jau 50 metų, prisipažino, kad ji jau niekad negalės taip dainuoti, kaip savo geriausiais laikais.

PREZIDENTAS NEPASITRAUKS IŠ PAREIGŲ IR NELAUKIA PAŠALINIMO

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas savo spaudos konferenciją pirmadienio vakare atidarė pastabomis apie skysto kuro krizę, tačiau reporterių klausimai daugiausia lietė Watergate reikalus, prezidento pajamų mokesčius ir kitus nemalonius prezidentui klausimus. Prezidentas atrodė pavargęs, susinervinęs. Prezidentas pareiškė, kad jis atmetė specialaus prokuroro pakvietimą atsakinėti prieš grandjury. Jis sutikęs atsakyti į visus klausimus raštu. Jis nemanąs, kad kongresas jį apkaltintų ir pats nežadąs pasitraukti, nes prezidentūros pastovumas esąs svarbesnis už prezidento populiarumą.

Prezidentas pareiškė, kad šildymo alyvos krizė yra jau praėjusi ir atrodo, kad gazolino normuoti nereikės. Jis tačiau nesutinkąs sumažinti skysto kuro kainų, kol nebus įmanoma importuoti daugiau naftos. Vyriausybė tikisi sustabdyti kainų kilimą, nors iki metų pabaigos kainos dar gali kilti.

Paklaustas apie respublikonų partijos pralaimėjimus ir šių metų rinkimų perspektyvas, prezidentas pareiškė, kad jis norėtų respublikonams pasisekimo, tačiau dar daugiau jis nori, kad prezidento vieta išlaikytų paėlimus. Konstitucija aiškiai numato "impeachmentą" prezidentui už kriminalinius nusikaltimus, o jis jokių nusikaltimų nepadaręs.

Paklaustas apie sovietų ištremtą rašytoją Solženiciną, prezidentas pasakė, kad Amerika toliau bandys gerinti santykius su Sovietų Sąjunga, nors Amerika ir nemėgsta sovietinės sistemos, lygiai, kaip Maskva nemėgsta Amerikos sistemos. Abiem valstybėm svarbu vengti susikirtimų, mažinti ginklavimąsi. Prezidentas pridūrė, kad jei Amerikos santykių nutraukimas su sovietais padėtų Solženicinui ar tūkstančiams kitų, kaip jis, Amerika gal ir nutrauktų santykius. Toks žingsnis sugrąžintų krizes, susikirtimus ir ginklų lenktynes. Amerika ir Sovietų Sąjunga turi ar "gyventi kartu ar žūti kartu". Brežnevas puikiai žinąs, kad jis, prezidentas Nixonas, nemėgsta ir nepritaria jų sistemai. Šie klausimais su Brežnevu buvę aštriai ir atvirai diskutuoti.

Rašytojas atsiims Nobelio premiją

STOKHOLMAS. — Sovietų ištremtas rašytojas Solženicinas šių metų Nobelio premijų įteikimo proga, gruodžio 10 d. važiuos į Stokholmą atsiimti jam skirtos 1970 metų premijos už literatūrą. Solženicinas nevažiavo atsiimti premijos 1970 metų, nes įtarė, kad Kremliaus režimas nebeleis jam sugrįžti atgal. Su premija ir medaliu einanti piniginė dovana — 70,000 dol. jo vardu buvo padėta Šveicarijos banke. Šiais metais jis atsiims tik medalį ir garbės raštą.

Solženicinas tarėsi su Norvegijos teisingumo ministeriu dėl apsigyvenimo Norvegijoje teisių. Norvegų įstatymai atima iš rašytojų didelę dalį už knygas gautų honorarų. Solženicinas yra kalbėjęs, kad jis savo uždirbtus pinigus nori skirti Sovietų Sąjungos buvusių kalinių ir prispaustųjų šelpimui.

Šveicarijoje knygų leidykla, kuri išleidžia Solženicino "Gulago archipelagą" paskelbė, kad ji tikisi išleisti šių metų pabaigoje antrąją tos knygos dalį, kuri aprašo sovietų gyvenimą Chruščiovo dienomis.

Lahorėje pabrėžta musulmonų vienybė

LAHORE. — Egipto prezidentas Sadatas pareiškė Pakistane spaudos atstovams, kad jam atrodo, jog Amerika keičia savo politiką Viduriniuose Rytuose. Iš Pakistano Sadatas nuvyko į Indiją.

Musulmonų valstybių galvų konferencija nutarė studijuoti naftos kainų pakėlimo įtaką skurdesnėms musulmonų pasaulio valstybėms, kurių atstovai irgi dalyvavo Lahores konferencijoje. Jų tarpe buvo pagarsėjęs savo išsišokimais Ugandos prezidentas Aminas, Ginėjos premjeras Beavogui, Gambijos prezidentas Jawara ir kt.

Pagrindinė musulmonų suvažiavimo tema savo arabų reikalavimai, kad Izraelis pasitrauktų iš arabų žemių ir kad būtų patenkinti palestiniečių reikalavimai.

Sadatas pasakė konferencijoje, kad pasaulis turi išgirsti 600 milijonų musulmonų balsą, kuris protestuoja prieš Izraelio bandymus "sužydinti" Jeruzalės miestą.

- Sovietų užsienio reikalų ministeris Gromyko penktadienį atvyks į Egiptą. Sovietų valdžia nepatenkinta, kad Kissingeris vienas pasiima visą garbę už taikos atstatymą Viduriniuose Rytuose.

Popiežius subarė turtingus kunigus

ROMA. — Popiežius Paulius pasakė kalbą Romos katalikų kunigams, pabrėždamas, kad svarbiausias kunigų uždavinys yra religinis darbas ir Dievo žodžio skleidimas, o tik antroje vietoje eina šalpos ar socialiniai interesai. Šiais žodžiais jis paneigė neseniai įvykusios Italijos vyskupų konferencijos svarstytas mintis, kad ekonominės ir socialinės problemos yra virš visko. Šią pažiūrą remia ir generalinis Romos vikaras, kardinolas Ugo Poletti.

Popiežius pripažino, kad diskusijos apie pasaulines problemas yra naudingos, tačiau kunigai virš visko turi koncentruotis dvasiškuose darbuose ir neturi tapti pasaulinių veiksmų instrumentais.

Popiežius kiek nukrypo nuo savo parašytos kalbos teksto ir laisvais žodžiais subarė kunigus, kurie siekia pinigų ir turtų. "Neturėtų būti nė vieno dvasiškio, kuris galėtų girtis: aš atvykau į Romą be cento, o dabar jau turiu namą, automobilį, nuosavybių ir banke pinigų", pasakė kunigams popiežius Paulius.

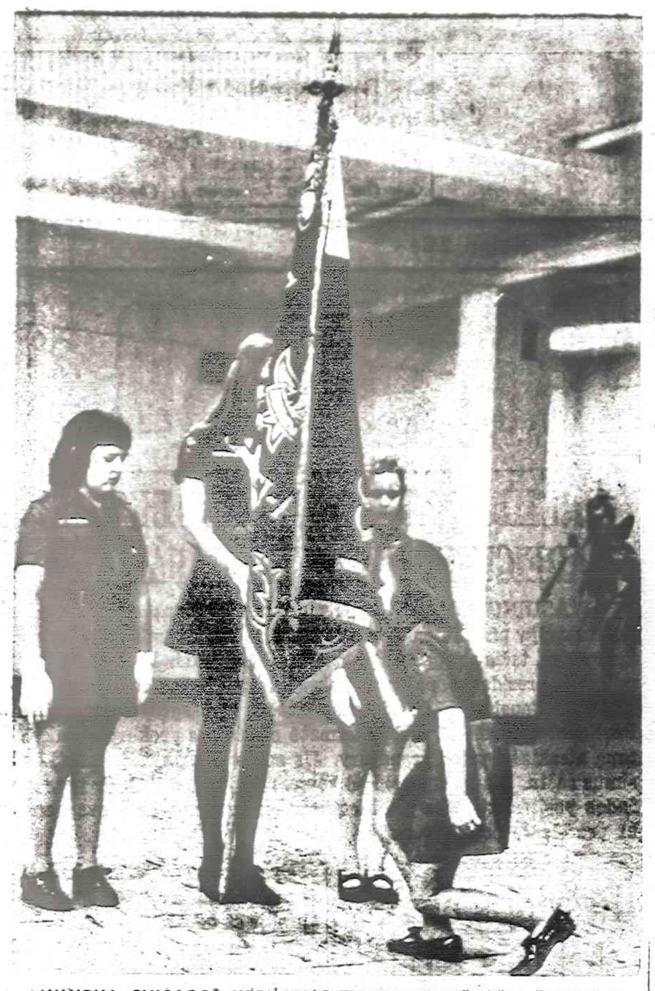

AKIMIRKA CHICAGOS KERNAVĖS TUNTO PAUKŠTYČIŲ ŠVENTĖJE, kuri įvyko vasario 3: įžodis.
A. Grigaičio nuotr.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOSYLIUS

Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

XI-JI METAI — NR. 9 (448)

Liūdna žinia iš Anglijos:

MIRĖ DIDELIS LIETUVIŲ BIČIULIS

Nenutrūkstama Tomo Room draugystė per 23 metus

Netikėta mirtis mums atėmė draugą - rėmėją, lietuvių skautų bičiulį Mr. T. Room, sulaukusį vos 66 metų amžiaus.

Kas buvo Tomas?

"Derby Evening Telegraph" pavadino jį "Stalwart of Derby". Tikrai Tomas buvo Derby skautybės šulas, išskautavęs 56 metus. Būdamas 10 metų, įstojo į skautų eiles. Ėjo visas skautiškas pareigas. 1931 metais baigė "Miško ženklo" kursus, aplankė šešias Jamborees. Buvo apdovanotas "Medal of Merit" ir 1963 m. gavo "Silver Acorn". Tai vienas aukščiausių anglų skautiškų padėkos žymenių.

Kas rišo Tomą su lietuviais?

Susipažinome su juo 1951 metais, kada anglų skautai Derby state veikalą "Great Oak". Tuo laiku Tomas buvo Rovers's Commissioner (Vyčiai). Nuo to laiko ir draugystės su Tomu darėsi vis tampresnė. Kur lietuviai skautai dalyvavo, jis jų nepamiršo savo pagalba, kiekviena proga lankė lietuvių skautų susibūrimus. Visuomet teiraudavosi, kaip mums sekasi ir kuo galėtų padėti. Nebuvo nei vienos stovyklos, kur Tomo indai ar palapinės nebūtų panaudotos. Paskambinai jam — jo pagalba vietoje.

Derby miesto skautų vadovybė jo 50 metų skautavimo sukaktį labai iškilmingai atšventė. Toje šventėje dalyvavo ir lietuvių skautų atstovai: tėvų komitetų J. Damaševičius ir A. Gudliauskas, skaučių paukštytė Gudliauskaitė ir skautų s. B. Zinkus. Atminimui ir padėkai buvo įteiktas barometras su įrašu.

1964 m. Lietuvių Skautų Erolijos buvo apdovanotas ordinu "Už Nuopelnus" su Rėmėjo kaspinu.

Dar šiais metais vasario 3 d. dalyvavome abu 20th St. St. Augustin's naujo būklo atidaryme, ir net ta proga nepamiršo pasiteirauti, kaip sekasi lietuviam skautam, pasiūlydamas savo pagalbos ranką mūsų ateinančiai vasaros stovyklai.

Laidotuvės įvyko vasario 14, kur palydėti ir atsisveikinti ne tik su skautininku, bet ir kiekvieno draugu susirinko virš šešių šimtų žmonių. Iš lietuvių dalyvavo v. s. G. Zinkienė ir B. Zinkus.

Liūdime netekę tikro skauto ir draugo. v. s. B. Zinkus

AR VISKĄ ATSIMENAM PER ŠVENTES?

Pareiga artimui – broliui skautui

Švenčių progomis mūsų stalai būva apkrauti dovanomis ir skaniausiai valgiais. Esame laimingi atkeliavę į JAV ir Kanadą. Turime brolių, gyvenančių užjūriuose, ir jų sąlygos nėra tokios geros, nors švenčių metu ir jų stalai netušti. Prisiminkime juos ir paskirkime nors po mažą dovanėlę jiems švenčių proga, kai dalysimės dovanėlėmis savųjų ir giminių tarpe.

Mūsų broliai Vokietijoje, Anglijoje bei Pietų Amerikoje nėra tokie pajėgūs finansiškai, kad visi turėtų sąlygas važiuoti į stovyklas ir iškylas. Mūsų visų jiems padėti ir juos paremti.

Tegul nelieka nei vieno brolio skautų vienetuose, kuris neprisidėtų prie mūsų brolių, gyvenančių užjūriuose, stiprinimo. Pradedant jauniausiais ir baigiant vadovais, visi jauskime pareigą juos paremti.

v. s. P. Molis,
LSB Vyr. Skautininkas

KAS ATSITIKO KERNAVĖJE ŠIOMIS DIENOMIS?

Tarp kitko: **Kernavės tuntas vadovaus Chicagos Kaziuko Mugės atidarymo iškilmėms. Mugė įvyks Jaunimo Centre, kovo 3 d. (sekmadienį). Pradžia 10 val. ryto. Kviečiama gausi visuomenė. Įėjimas laisvas.**

★ **L. Daugvilaitė pakelta į pirmąjį vadovės laipsnį.** "Šešupės" d-vės adjutantė sesė Laura Daugvilaitė Paukštyčių šventės proga buvo pakelta į paskiltininkes laipsnį. Sėkmės ir daug skautiškų darbo metų sesei Laurai!

☆ **Lakštingalos ženklai darbščiems paukštytėms.** "Šešupės" draugovė džiaugiasi savo pažangiosiomis paukštytėmis — sesės Jane Jonušaitė, Kristina Petersaitė, Vida Reklaitytė ir Vilija Traškaitė užsitarnavo teisę nešioti lakštingalos ženklą! Sveikiname!

★ **"Mirgos" skaučių kandidačių draugovė paaugo.** Iš "Dubysos" jaun. skaučių draugovės atkeliavo sesės Dana Kiliūtytė, Audronė Jakubauskaitė ir Renata Bielskytė. Vis augti ir stiprėti "Mirgos" draugovei!

★ **Atstovavo Chicagos skautijai.** "Ragailės" vyr. sk. kandidačių būrelis, talkinant s. S. Jelionienei, su Kernavės Tunto vėliava dalyvavo iškilmingose Vasario 16-tos pamaldose šv. Kryžiaus bažnyčioje, puikiai atstovaudamos ne tik savo tuntui, bet ir visai Chicagos skautijai!

★ **Sesės kernavietės,** kurios dar neįteikėte savo fantus, piniginį indėlį ir S & H žaliųjų ženkliukų knygutes savo draugininkėms, prašome kuo skubiausiai viską perduoti s. O. Siliūnienei, 6839 S. Rockwell. Ačiū!

★ **Išleido nuotykių knygelę.** "Šmikštys ir Kompanija" — tai mūsų kūrybingų sesių dovanėlė jauniesiems, kurią parašė Dovilė Užubalytė, o gausiai iliustravo Rita Kupcikevičiūtė. Tikimės, kad tai nepaskutinis mūsų gabiųjų kernaviečių leidinys! Susipažinkime su juo Kaziuko Mugėje!

★ **Naujosios paukštytės davė įžodį.** Jaun. skaučių skyrius džiaugiasi gausiu naujųjų paukštyčių prieaugiu. Paukštyčių šventės metu davė jaun. skaučių įžodį: Indrė Keliuotytė, Rūta Kulytė, Dalia Traškaitė, Renata Variakojytė, Laura Vasiliauskaitė, Astra Kalavinskaitė, Kristina Binder ir Astra Jakubauskaitė. Džiaugiamės savo ateitimi!

★ **Dainavos suvažiavimo talkininkės.** Tunto vyresniosios skautės stropiai talkina Vyr. Skaučių, Skautų Vyčių, Gintarių ir Jūros Budžių suvažiavimui Dainavoje Memorial Day savaitgalio metu. Stropių darbininkių tarpe matome seses Kristiną Bukaveckaitę, Astą Paškevičiūtę, Danguolę Kvilklytę, Rūtą Nainytę, Jūratę Lingytę ir Ramunę Martytę. Sėkmės!

R. B.

Audimo pamokos Montrealyje

Vyresnės skautės ir skaučių židinys jau nuo rudens ėmėsi iniciatyvos mokytis juostų ir gobelėnų audimo meno.

Atvykusi dail. A. Tamošaitienė parodė šio meno pagrindus ir elementariausią techniką, kuri įgalino pradėti pirmuosius bandymus. Yra ir daugiau moterų bei merginų, norinčių išmokti šio audimo meno. Galima sudaryti naują grupę. Norinčios gali registruoti iki vasario 25 d. pas Aldoną Čičinskienę, Danutę Staškevičienę, Elę Jurgutienę. Renkamasi bus kartą į savaitę AV salėje apie 10 savaičių.

Svarbu, kad visos norinčios užsirašytų iki vasario 25 d., nes tą vakarą bus įdomi Dalios Gruodienės paskaita apie spalvų derinimą. Tai bus proga išgirsti naudingų žinių ir pamatyti, ką nuo rudens besimokančios merginos bei moterys spėjo išmokti.

Daug netikėtumų New Yorko Kaziuko Mugėje

Kovo 3 New Yorko Neringos ir Tauro tuntai, taip pat ir Skautam Remti Komitetas bei Vilijos židinietės, rengia tradicinę Kaziuko mugę. Mugė įvyks Kultūros Židinio patalpose, 361 Highland Blvd.

Malonu išgirsti, kad šiais metais ir akademikės žada dalyvauti su savo pačių keptais riestainiais, be kurių Lietuvoje turgus būdavo ne turgus.

Skautai ir skautės jau kuris laikas gamina visokius lietuviškais motyvais namų papuošalus, žaislus ir kitokias prekes. Židinietės vėl žada savo paviljone turėti ne tik pačių pagamintus rankdarbius, bet ir gintarą bei lietuviškus audinius.

Ką broliai gamina, šiuo laiku dar nežinoma, jie dirba gana slapta, bet galima drąsiai tikėtis, kad jų stalai vėl pasipuoš medžio dirbiniais, kaip ir kiekvienais metais.

Tėvų Komitetas žada visus pavaišinti skaniais, lietuviškų patiekalų pietumis, o vyr. skautės jau vilioja, kalbėdamos apie tortus, kurių bus apstu jų vedamoje kavinėje.

Nepamirškime šios datos. Iki pasimatymo mugėje. B. K.

STAIGMENA DARBININKAMS, KURIE RUOŠĖ KAZIUKO MUGĘ

Kernavietės kviečia į vakaronę

Linksma vakaronė laukia chicagiečių ir kaimynų po didelių Kaziuko Mugės pasiruošimo darbų! Šeštadienį, kovo 2 d., 7:30 v. v. Kernavės tunto vyresniosios skautės kviečia visus mugės darbuotojus Jaunimo Centro kavinėn pabuvoti, atsigauti, pasilinksminti.

Lauksime!

Kernavės Tunto Tuntininkė

LITUANICOS TUNTO GEDIMINO D-VĖS VILKIUKAI, su draugininku s. v. sl. Kęst. Kavecku.

KAI TOMAS ROOM TEBEBUVO MŪSŲ TARPE

Anglijos Rajono Vadas v. s. J. Maslauskas sega Tomui Room Liet. Skautų Brolijos skirtą ordiną "Už Nuopelnus" su Rėmėjo kaspinu.

PRIE LIEPSNOJANČIO LAUŽO

Įaskaitykime, ką rašo Lituanicos vilkiukai savo prieš porą savaičių išleistame laikraštėlyje, vardu "Au..., au..., au..."

VASARA

Man patinka vasara. Vasarą aš su tėveliais važiuoju prie ežero. Tenai aš maudausi, žaidžiu smėlyje ir žuvauju. Kartą ir aš pagavau žuvį. Arvydas Blyskis

Vasarą mes važiuojame į vasarvietę. Aš mėgstu plaukti, namą statyti iš smėlio ir žaisti stovyklą. Man viskas patinka.

Tadas Stropus

Man patinka vasaros laikas. Aš tada galiu plaukti ežere. Aš važiuoju dviračiu ir spardau futbolą. Man vasara patinka, nes mano gimtadienis yra birželio mėnesį. Linas Žukauskas

SKAUTAI

Man patinka skautų sueigos, bet nevisuomet. Mėgstu, kai einam į lauką žaisti su kamuoliu ir kitokius žaidimus, taip pat labai smagu iškylauti ir stovyklauti. Man nelabai patinka mazgus rišti ir mokytis patyrimo.

Edvardas Rimas Tuskenis

KODĖL MAN PATINKA SKAUTAI

Man skautai patinka, nes mes ten žaidžiam ir susitinkam draugus. Kartais man sueiga nepatinka, ypač kai būna ilga Tunto sueiga ir reikia ilgai stovėti. Bet tai būna tik retkarčiais, tai nelabai bloga. Darius Matonis

MANO KREPŠINIS

Vieną dieną mokykloje gimnastikos klasės mokytojas pasakė berniukams, kada bus bandymai. Tai aš bandžiau. Aš ir mano draugas galvojome, kad būsime "B" komandoje. Bet kitą dieną mokytojas pasakė, kad mes būsime "A" komandoje. Mes jau žaidėme du lygos žaidimus. Pirmą žaidimą laimėjom 13-12, bet antrą žaidimą pralošėm 6-4.

Rimas Rekašius

MANO KAČIUKAI

Mano pirmas kačiukas buvo Murkis. Jis visada žaidė. Kartą jis išėjo lauk ir norėjo eiti ant žolės, bet ant žolės buvo sniegas. Jis įkišo koją į sniegą ir ištraukės nukratė sniegą. Murkis yra rainas.

Mano antras kačiukas yra cici. Ji visada žaidžia, kada mes išleidžiam į kiemą. Kartą ji pagavo paukštį ir užšoko ant durų sietuko, turėdama paukštį burnoj, norėdama parodyti mums. Ci-ci yra juoda, kaip naktis.

Mano trečias katinas yra cu-cu. Jis visada miega. Kartą davėm jam karštos mėsos. Matyti, jis buvo labai alkanas, čiupo mėsą ir tuoj metė atgal ir pradėjo laižyti kojytę. Po to ilgai neėmė mėsytės, laukė, kol atšal. Nuo to laiko jis pasidarė atsargus.

Ed. Kavaliūnas

MANO ŽUVYS

Aš ir mano broliukas auginame žuvis. Mes turime didelį tanką vandens sklėpe. Dabar turime tik 8 žuvis. Seniau mes turėjom daug žuvų, bet jos numirė, nes aš ir mano broliukas nemokėjome prižiūrėti. Dabar mano mama augina visas mūsų žuvis. Kol visos numirs.

Tomas Pocius

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS

What if we told you to cough up $18.75 or else?

You wouldn't like it, of course.

You see, one of the nice things about buying U.S. Savings Bonds is that you don't have to.

That's because you happen to live in a free country where nobody forces you to do anything.

Rather, your country asks that you simply consider the many advantages of Savings Bonds.

First of all, if you think they're a get-rich-quick scheme, forget it. Bonds aren't for you. They only pay off in the long haul. For a quick return, there are a lot better ways to make a buck.

They do pay off, however. Handsomely, as a matter of fact. A little over 4 dollars for every 3 you invest. Plus, the privilege of buying the new 5% Freedom Shares along with your Bonds.

But these are the selfish reasons for buying Bonds.

Good, but selfish.

There's one other very important reason why Americans already own over $52 billion in Bonds.

It's called pride.

It just so happens that most Americans still choose to think this is the best piece of real estate going.

If you happen to be one of these Americans who thinks there's something to this country of ours, why not buy into it.

Sign up for the Payroll Savings Plan where you work.

Or go to your bank.

And cough up that $18.75.

Please.

Take stock in America

Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

KAPITONO K. RIMO PRISIMINIMAI

(Įrekordavo ir paruošė E. JASIŪNAS)

Šiomis dienomis išėjo ketvirtas Amerikos Lietuvių Aero Klubo metraščio numeris. Redaktoriui leidus, spausdiname nepaprastai įdomius Lietuvos karo aviacijos lakūno K. Rimo atsiminimus, kuriuos įrekordavo ir spaudai paruošė lakūnas Edm. Jasiūnas. N. Red.

Kpt. R. RIMAS

ĮSTOJU KARO AVIACIJOS MOKYKLON

Karo aviacijos mokykla susidėjo iš dviejų skyrių: karininkų ir puskarininkių. Karininkų skyrius ruošė karo lakūnus ir žvalgus (čia vad. navigatorius), o puskarinikių skyrius ruošė lakūnus ir mechanikus.

Paprastai į karo aviacijos mokyklos karininkų skyrių kandidatus parinkdavo iš bent metus laiko atlikusių stažą karininkų. Tuo laiku aš, kaip nelabai ištikimas esamai vyriausybei, buvau "ištremtas" iš Kauno į ulonų pulką Alytun. 1934 metais, kai karo aviacijos kadras po pirmo nepavykusio sukilimo buvo labai sumažėjęs, reikėjo papildymų. Ta proga ir aš buvau priimtas į karo aviacijos mokyklą, karininkų skyrių.

Kauno karo ligoninėje sveikatą tikrino labai pagrindinai. Kartu žiūrėjo ne vien fizinio stovio, bet tyrė ir atsakomybės jausmą pavestoms pareigoms ir patikėtam turtui. Bet daugiausiai viskas priklausė nuo sveikatos. Mano sveikata buvo gera, tad praėjau lengvai.

Be sveikatos tikrinimo, dar buvo egzaminai raštu ir žodžiu iš lietuvių kalbos ir istorijos. Dar buvo svarbu, kaip kandidatą atestuodvao išleidžiantis pulkas.

Nuo 1934 metų karo av. karininkų laidos būdavo jau didesnės, kaip anksčiau, nes be naujų pilotų ir žvalgų aviacijos praplėtimui paruošimo, mano manymu, jau buvo atėjęs laikas ruošti kadrus ir į atsargą išeinančių pakeitimui. Pvz., į mūsų kursus, kuriuose aš buvau, buvom priimti 27 karininkai. Tai buvo pirmieji tokie skaitlingi karo lakūnų kursai.

Kursai tęsėsi, kaip paprastai, du metus. Pradžioje buvo teoretinis paruošimas ir pradinis skraidymas, maždaug po metų lakūnai pradėdavo savarankiai skraidyti ir guadavo II-os eilės lakūno vardą. Tada jie būdavo perkelimi į eskadriles, kur gal po vienu ar dviejų metų stažo guadvao I-os eilės lakūno vardą.

Mano skraidymo instuktoriumi buvo mjr. Milevičius, labai šalto būdo žmogus. Niekad jo nesu matęs susinervavusio. Tuo laiku jau turėjom, mano manymu, pačius geriausius pradiniam apmokymui pritaikytus lėktuvus — tai gen. Gustaičio ANBO V-ji ir 51-ji.

Pasitaikydavo, kad mokinys jau galėtų būti išleistas savystoviai po 5 — 7 valandų skraidymo su instruktoriumi, bet būdavo skaitoma, kad po tokio trumpo laiko instruktorius mokinio dar pilnai nepažįsta, nežino ką jis sugeba, kas gali su juo atsitikti (prieš tai, dėl per ankstyvaus savystoviam skridimui išleidimo yra atsitikę nelaimių ir kainavę gyvybių). Mano laikais, kaip taisyklė, turėjai su instruktorium išskraidyti mažiausia 13 — 15 valandų. Anksčiau neišleisdavo. Jei ir po to dar nebuvai išleistas solo — lakūnu nebūsi.

PASKIRIAMAS INSTRUKTORIUM

Karo aviacijos mokyklą baigus, mano bendraklasiai buvo išskirstyti po eskadriles, o aš buvau mokykloje paliktas skraidymų instruktorium ir gavau grupę naujų mokinių. Teko skraidyti mokomaisiais lėktuvais: ANBO V, 51, III, VI. Turėjom dar ir I-jo Pas. karo lėktuvų LVG ir Albatros, o figūriniam skraidymui treniruotis — vienvietį vok. Fokerį ir Mratinside. Be šių dar turėjom ANBO IV, 41, ir vieną specialiai figūriniam skraidymui perdibtą ANBO V. Kauno karo aerodrome instruktoriavau iki pirmosios bolševikų okupacijos.

Aerodrome ruošiant lakūnus, jokio skirtumo tarp karininkų ir puskarininkių nebuvo daroma. Buvo statomi tie patys reikalavimai ir einama ta pati programa. Be manęs tada dar instruktoriavo: mjr. Kutka (vyr. instruktorius), kpt. Andriušis, virš. Garunkštis, virš. Krievys, psk. Mažonas.

Per vieną sezoną instruktorius dirba su 5 mkoinių grupe, ir ją apmoko pradinio skraidymo. Taigi per penketą metų man teko paruošti apie 25 — 30 naujų karo lakūnų. Kai jau visi savarankiai skraido, instruktorius gauna padidintą grupę, duoda jai uždavinius, ir stebi jų atlikimą pats būdamas ant žemės.

LŪŽO VAIROLAZDĖ

Turėjau vieną ypatingai gabų mokinį, kuris jau po 5 valandų labai gerai skraidė, ir aš juo pasitikėjau. Vieną sykį kylant ir jau įgavus tinkamą greitį atsiplėšimui nuo žemės, mano mokinys sulindo į kabiną ir pasislėpė. Prilaikydamas aukštį, kad neužkabinčiau Aleksoto kapų kryžių, per aviofoną pradėjau klausti, kas jam atsitiko. Mokinys nešneka. Jau pakilus virš medžių, virš Aleksoto, mano mokinys ir sako:

— Vairolazdė nulūžo

Iki tol nebuvau girdėjęs, kad kas panašaus kam būtų atsitikę. Ir tikrai: nulūžo plieninė vairolazdė!

— Jei jau vairuoti negali, vairolazdė nulūžo, tai turi šokti lauk, nes aš irgi neturiu vairolazdės! — žiūriu, kaip mokinys reaguos, nors vairolazdę aš, žinoma, turėjau.

Mokinys geroką minutę galvojo, ką daryti.

— Šok lauk įsakau, nes nebėra laiko! kai tik jis bando lipti lauk, aš jį iščentrinės jėgos spaudimu vis pasodinu atgal., Taip jam bebandant lipti, o man vis nuspuadžiant jį atgal, grįžome areodroman ir nutūpėm.

Mačiau, kad tokio žmoguas negali išleisti lakūnu, nes kritiškame momente jis nesiorientuoja. Po šio nuotykio aš su juo pasiklabėjau, leidau pabaigti mokyklą, bet iš anksto įspėjau, kad jis bus atsargoje. Lakūnas neprivalo skraidyti labai švelniai, bet jis turi žinoti, ką daryti kritišku momentu. Minėtu atveju jis turėjo nuimti gazą ir leisti lėktuvui riedėti kol sustos, nes dar buvo likusi gera pusė aerodromo).

AUKŠTASIS PILOTAŽAS

Pats pagrindinis aukštojo pilotažo apmokymo uždavinys yra paruošti gerą karo lakūną, žinantį kaip kiekvienoj situacijoj valdyti lėktuvą. Figūrų turėjom didelį skaičių.

Man aesnt mokykloje, pradžioje turėjome vokišką Fokerį ir Martinside, kaip figūrinius lėktuvus, bet jie buvo I-jo Pas. Karo lėktuvai, ir tam tikslui nebuvo pakankamai pritaikyti. vėliau, gen. A. Gustaičio gabumų dėka, turėjome specialiai perdirbtą ANBO V (49), dvivietį, su sutrumpintais sparnais ir įmontuotu specialiu varikliu. Su juo buvo galma daryti visas tais laikais žinomas figūras, reikalingas karo lakūnui paruošti.

Vėliau gerėjant sąlygoms, buvo įsigyta vokiški vienviečiai akrobatiniai lėktuvai Buecker Jungmeister. Pradžioje jų buvo įsigyta mokyklai — 2, vėliau nupirkta po vieną ir kiekvienai naikintojų eskadrilei, taigi iš viso buvo 6. Tai buvo geriausias ir tinkamiausias treniravimui lėktuvas. Sunkiausia būdavo mokinį atpratinti nuo neteisingų posūkių, ir kad nenustotų greičio, kad neužsižiopsotų. O tokie figūriniai lėktuvai kaip tik įpratindavo lakūną kiekvienoj situacijoj orientuotis.

Mano laikais visų karo lakūnų aukšto pilotažo sugebėjimai buvo palyginti aukšto lygio, gal tik kai kuriems trūko praktikos ir švelnaus vairų pajutimo. Visi buvo perėję tą patį apmokymą, visi turėjo sugebėti išpildyti reikalaujamą programą, kitaip nebūtų buvę praleisti. Kokias figūras aš pats padarydavau, tą patį galėjo padaryti, tik gal kiek daugiau pasitreniravęs, ir kiekvienas mūsų naikintuvų eskadrilių pilotas.

Aukštajame pilotaže turi žiūrėti tikslumo, precizijos, ir kartais nespėji pagalvoti ar pamatyti, o jau turi reaguoti vairais. Tad čia ne vien tik sugebėjimas, bet gal ir refleksai įeina.

Varžybose dalyvanjant, nėra kada pasižiūrėti į lėktuvo rodykles, figūros eina sekundėmis. Aš pats ant bortinės lentos išklijuodavau labai ryškius reikiamų figūrų braižinius, kad tik žvilgterėjęs tuoj žinočiau, kokia figūra turi sekti.

O kai turi visas figūras išsidirbęs, žinai jų eilę, žinai kad variklis tvarkoje — žinai iš anksto, kokį greitį turėsi, tad ir figūros turi preciziškai išeiti. Kiekvienos figūros metu lėktuvas yro visą laiką preciziniai tiksliai valdomas.

Kai buvo rengiamos aviacijos šventės (aš skraidydavau tik su karo aviacija), mes visi trys skraidymo instruktoriai paprastai skraidydavom trejuke: aš — grandies vadas, Garunkštis ir Vintis. Darydavom visas figūras sparnas prie sparno, panašiai kaip čia skraido Blue Angles, susirišę virvutėmis, ant kurių plėvesuodavo vėliavėlės. Skraidymo ANBO 51 ir Buecker Jungmeisteriais. Darydavom visas figūras: bačkas, kilpas, imelmanus, persivertimus ant sparno. Nebuvo atsitikimo, kad nutrauktume virvutes! Trejuke skrendant, ypatingai buvo komplikuota daryti bačką, nes kiekvino lėktuvo kitoks spindulys ir kitoks greitis. Tarpusavyje susižinodavom ženklais ir buvom gerai susiskraidę.

(Bus daugiau)

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro suruoštame Vasario 16-tosios minėjime, vasario 17 d. įteikiant knygą USSR-Germany Aggression against Lithuania, amerikiečių kalbėtojui: Assistant Sunday News Detroit, David Green. Stovi iš kairės į dešinę programos vadovas studentas Viktoras Nakas, prelegentas David Green ir DLOC pirm. Antanas Sukauskas.

Nuotrauka K. Sragausko

DIDŽIOJO DEIMANTO ISTORIJA

Petras Ramoboa iš Lesoto, Afrikoje, kasdamas žvyrą, užtiko gabalą blyškiai rusvos uolos. Jis įtarė, kad tai galėtų būti deimantas, dėl to nukeliavo su tuo radiniu į miestą, ir ten jam buvo pasakyta, kad jis dabar yra savininkas septinto didžiausio pasaulyje deimanto — 601 karato.

Jo deimantas varžytynėse buvo parduotas už 110,000 svarų. Jis gavo pusę tos sumos ir grįžo į savo lūšną kalnuose. Bet grįždamas suspėjo ir išlaidų padaryti — nusipirko eilutę, tris keptuves ir dvi žmonas.

O jo rastasis deimantas New Yorko brangenybių rinkose netrukus buvo vertinamas jau 400,-000 svarų.

SKRIDIMO PAVOJUS

— Koks yra skridimo pavojus?

— Mano pusbrolis susipažino su azafata ir su ja susituokė.

JEIGU NEBŪTŲ SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atsispindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias. Kietais viršeliais įrištos knygos kaina yra tik $3.00, minkšt. $2.50.

Knyga Jums bus pasiųsta, jei atsiųsite pinigus šiuo adresu:

NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Čikagietės įspūdžiai okupuotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl Kaina $1.00.

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymių nuotykių aprašymai, paimti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išleista, 150 psl. Kaina $2.50.

Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasinės poemos "Metai" poeto Nado Rastenio vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina $3.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK Vytauto bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 211 psl. Kaina $3.00. Kietais viršeliais $4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairiomis progomis. Jas ir kitas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar pinigine perlaidą.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

NAUJIENŲ VAJUS JUBILIEJINIAIS METAIS

PADVIGUBINTI SKAITYTOJUS

Pirmųjų dviejų vajaus laikotarpių tikslai — talkos būdu nugalėti sunkumus nepastovios ekonomijos bei nepalankių sąlygų laikotarpyje ir pasiruošti bei telkti jėgas tolimesniems darbams — daugelio skaitytojų bei tautiečių buvo teisingai suprasti ir įvertinti.

Paskelbus vajų, ne tik dovanos, bet ir teigiami atsiliepimai, atgarsiai ir padrąsinimai kėlė geras darbo nuotaikas, dargi draugiškai kitus mojant. Visa tai buvo nepaprastos reikšmės reiškiniai. Jie suartino skaitytojus tarpusavyje ir sustiprino ryšius su bendradarbiais ir darbuotojais, taip pat sutelkė naujų jėgų. Žinios ir žinutės apie tolimiausias vietas ir jose esančius asmenis buvo tarsi rankų paspaudimai juntant ir rodant lietuviškos gyvybės bei meilės spaudai pulsą, sudarant grandinę tolimesniems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išeivijos taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotino lietuvišku reikalų renesanso.

Todėl šiais Jubiliejiniais metais, švenčiant 60 metų sukakti, Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija kreipiasi į visus skaitytojus ir visus lietuvius pasekti pirmųjų platintojų ir pirmųjų skaitytojų pavyzdžiais **suaktyvinti pastangas ir bendromis jėgomis pasiekti sunkų, bet įmanomą tikslą — PADVIGUBINTI NAUJIENŲ SKAITYTOJUS.**

Gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas skaityti.

Chicagoje ir Kanadoje Naujienos metams — 24.00, pusei metų — $13.00, trims mėnesiams — 7.50, vienam mėnesiui — $3.00. Kitose JAV vietose metams — $22.00, pusei metų — $12.00, vienam mėnesiui — $2.50. Užsieniuose — $25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siunčiu ..... dol.

☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsisakiusiam naujam skaitytojui.

☐ Užsakau Naujienas savo ..... kaip dovaną ..... proga.

☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums neerikėtų siųsti raginimo.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

PAVARDĖ IR VARDAS .....

ADRESAS .....

.....

PAVARDĖ IR VARDAS .....

ADRESAS .....

..... Parašas

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina $2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

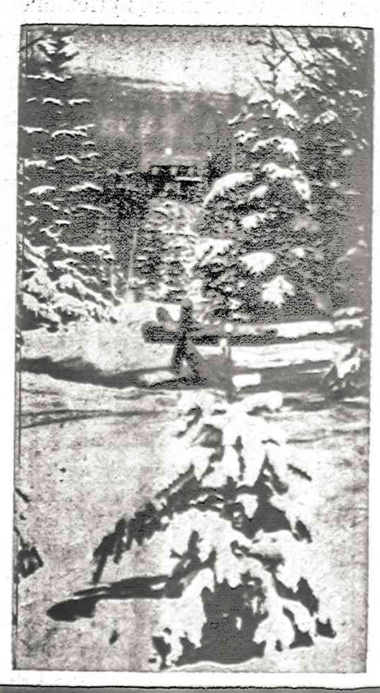

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7½% PER ANNUM $5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY

6¾% $5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY

6½% $2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Įsteigta 1923 metais. Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago $24.00 per year, $13,00 per six month. $7,50 per 3 months. In other USA localities $22,00 per year, $12,00 per six months, $6,50 per three months. Canada $24,00 per year; other countries $25,00 per year.

15 cents per copy.

Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams	$24,00
pusei metų	$13,00
trims mėnesiams	$7,50
vienam mėnesiui	$3,00

Kitose JAV vietose:

metams	$22.00
pusei metų	$12,00
trims mėnesiams	$6,50
vienam mėnesiui	$2,50

Kanadoje:

metams	$24,00
pusei metų	$13,00
vienam mėnesiui	$3,00

Užsieniuose:

Metams	$25,00
pusei metų	$14,00
vienam mėnesiui	$3,50

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Neleidžia išvažiuoti

Visas pasaulis žino, kad sovietų valdžia neleidžia Rusijos žydams išvažiuoti į Izraelį arba kitus laisvojo pasaulio kraštus. Rusai išleidžia kelis tūkstančius žydų, bet didelė dauguma negal išvažiuoti iš "raudonojo rojaus". Sovietų valdžia išleido patvarkymus, uždedančius nepaprastai didelius išperkamuosius mokesčius išvažiuojantiems. Kas turi turtingų giminių užsieniuose, tas gali sumokėti sovietų valdžios išperkamąjį mokestį, tas turi teisę atsiimti vergijoje gyvenančius savo artimuosius.

Šis piratiškas sovietų valdžios elgesys susilaukė labai aštrios kritikos. Dvidešimtame amžiuje sovietų valdžia elgiasi, kaip septynioliktame amžiuje elgėsi piratai. Amerikos ir kitų vyriausybių spaudžiamas Brežnevas buvo priverstas laikinai atsisakyti nuo piratiško išvažiuojančių mokesčio. Brežnevas ir Gromyka prižadėjo 1972 metais pravesto "įstatymo" netaikyti ir leisti norintiems išvažiuoti.

Laisvame pasaulyje buvo sudarytas įspūdis, kad piratiški išpirkimo mokesčiai buvo taikomi tiktai Rusijos žydams. Rusijos žydai buvo geriau organizuoti. Didesnis jų skaičius norėjo išvažiuoti. Jie atkakliau šį savo norą pareikšdavo. Jeigu sovietų valdžia neduodavo leidimo išvažiuoti, tai Rusijos žydai organizavo demonstracijas, bado streikus ir kitokius protestus. Balsą kėlė prieš šį sovietų valdžios elgesį neeiliniai žydai, bet buvę raudonosios armijos karininkai. Prieš Hitlerį raudonosios armijos eilėse kovoję žydai nusivylė pokariniu sovietija. Žydų pagalba Stalinui buvo reikalinga naciams įkirsti, bet po karo sovietų valdžios atstovai ir toliau tebesauvaliavo. Rusijoje nebuvo sąžinės laisvės, valdžia nesirengė respektuoti pagrindinių piliečių teisių. Policija sauvaliavo po karo,, kaip sauvaliavo prieš karą.

Bet sovietų valdžia draudžia išvažiuoti ne tik žydams. Ji draudžia išvažliuoti lietuviams, latviams, gudams, ukrainiečiams, gruzinams ir visai eilei kitų pavergtų tautų žmonėms. Jie išleidžia tiktai specialiai parinktus asmenis. Išleidžiamiems duoda instrukcijas, kaip jie turi laikytis, su kuo pasimatyti ir ko vengti. Amerikon atvyksta vienas kitas lietuvis, bet jis bijo su žmonėmis susitikti ir vengia laisviau išsikalbėti.

Vakar atėjusios žinios sako, kad dvylika latvių, netekę kantrybės, nuvyko į Maskvą ir miesto centre suruošė demonstraciją. Prašymai nieko jiems nepadėjo. Jie ilgus mėnesius laukė sovietų valdžios leidimo išvažiuoti į Vakarų Vokietiją, bet tokio leidimo jiems nedavė. Komunistinė Latvijos valdžia šiuo klausimu nieko negali padaryti, nes visus užsienio reikalus sprendžia Maskva. Latvių grupė pareiškė protestą sovietų valdžiai, o vėliau nuėjo ties vokiečių ambasados rūmais, iškėlė plakatus ir pradėjo vaikščioti. Vienas plakatas sakė: — "Mes norime išvykti į Federalinę Respubliką", o antrajame buvo toks įrašas: "Padėkite mums išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos!"

Niekas išvažiuoti norintiems latviams padėti negali, bet jų demonstraciją pastebėjo Maskvoje dirbantieji užsienio korespondentai. Jie matė ne tik protestuojančius, bet nusirašė ir jų keliamus obalsius. Sovietų valdžia ne tik neleidžia žmonėms išvažiuoti, bet ji draudžia bet kokias demonstracijas. Valdžia tuojau pasiuntė didoką policijos būrį, kuris atėmė iš latvių nešiojamus plakatus ir suėmė demonstrantus. Vienas suimtas latvis sušuko: "Mums jau nusibodo visą gyvenimą būti trečios rūšies piliečiais!".

Sovietų valdžia ištrėmė užsienin ragytoją Aleksandrą Solženicyną, kuris visai nenorėjo į užsienius išvažiuoti, bet Sovietų Sąjungos valdovai neišleidžia tų žmonių, kurie nori išvažiuoti. Solženicynas yra kovotojas. Jis buvo pasiryžęs stoti į bet kokį teismą arba aiškintis prieš bet kokį policijos deržimordą. Jis buvo pasiryžęs eiti į prievartos darbo stovyklas ir ten baigti savo dienas, kaip baigia milijonai vergų. Jeigu Maskva būtų išsiuntusi Solženicyną į prievartos darbo lagerius, tai būtų kilęs dar vienas tarptautinis skandalas. Brežnevas nori gauti žmoniško valdovo titulą, žiaurių valdovų komunistinėje Rusijoje jau buvo pakankamai. Brežnevui reikalinga laisvojo pasaulio parama, todėl jis Solženicyno neįkalino, bet ištrėmė.

Bet latvių, lietuvių, žydų, ukrainiečių jis netremia. Jiems sovietų valdžia neleidžia išvažiuoti. O jeigu kuris drįsta pakartotinai reikalauti teisės išvažiuoti, tai tokį siunčia prievartos darbams, tokius daužo lazdomis ir kumštimis sostinės aikštėse, o vėliau ilgiausias valandas tardo. Kol sovietų valdžia išleido kelis tūkstančius žydų, jie turėjo ruošti protesto demonstracijas, pakėlti policininkų smūgius, pereiti tardytojo kameras ir sėdėti kalėjime. Tarptautinis spaudimas privertė sovietų valdžią kiek atližti ir laikinai suspenduoti išperkamuosius mokesčius. Bet latviams bus daug sunkiau, nes jie netturi tokios galios, kuri iš užsienio galėtų paspausti sovietų valdžią.

Dar sunkiau bus lietuviams, jeigu kurie turės reikalingos energijos ir pareikalaus teisės išvažiuoti iš sovietinės vergijos. Rusai neleido ir neleis lietuviams išvažiuoti. Lietuviai turės kovoti dėl savo teisių tokiomis arba dar griežtesnėmis priemonėmis, negu kovoja latviai ir žydai. Prieš sovietų valdžios sauvalę turime vesti vieningą kovą. Sovietų valdžia privalo leisti tiems žmonėms išažiuoti, kurie nori išvažiuoti. Teisė išvažiuoti yra viena pagrindinių kiekvieno žmogaus teisių.

JONAS NAŠLIČNAS

A. SOLŽENICYNO "ARCHIPELAG GULAG" 1918 - 1956

Pasaulinio vardo rusų rašytojas, Nobelio premijos laureatas, Aleksandras Solženicynas, iškentėjęs bolševikų kalėjimuose ir vergų darbo stovyklose 11 metų, 1973 m. gruodžio mėn. 28 d. išleido šią knygą kurioje aprašo bolševikinės Rusijos tvarka, areštus nekaltų žmonių kankinimus ir žudymus, ir visą tai atvaizduoja tikrais faktais.

Knygos pradžioje A. Solženicynas rašo: " toje knygoje nėra išgalvotų asmenų, nei išgalvotų įvykių. Žmonės ir vietos pavadiniti savo tikrais vardais. Jeigu pažymėti inicialais, tai padaryta asmeniškais sumetimais, jeigu visai neišvardinti, tai tiktai todėl, kad žmogaus atmintyje nepaliko vardų, bet viskas taip buvo, kaip parašyta.

Pagrobę Rusijoje valdžią, bolševikai areštavo ir sušaudė tūkstančius caro armijos karininkų, žandarų, dvarininkų, šaudė politinių partijų narius, ūkininkus, kuriuos vadindavo kulokais, ir daug kitokių nekaltų žmonių. Autorius savo knygoje duoda šimtus tokių faktų.

Pavyzdžiui nurodė, kad 1920 m. nepartinė studentija reikalavo universitetams autonomijos, teisės studentams laisvai susirinkti, sumažinti programą, perkrautą politgramota. Atsakymas buvo — šimtais studentai areštuojami ir tremiami. Areštuojami buvo ir naikinami atsitiktinai pakliuvę.

A. Solženicynas nurodo: "Tūlas Mova, tvarkos mėgėjas, prisiminimui laikė pas save gubernijos buvusių teismo tarnautojų sąrašą. 1925 m. pripuolamai tas sąrašas buvo pas jį atrastas, visi buvo areštuoti ir visi sušaudyti (52 psl.)".

Labdaringa organizacija — Raudonasis Kryžius — buvo uždaryta ir tos organizacijos darbuotojai 1926 — 1937 m. buvo areštuoti ir ištremti į darbo vergų stovyklas. Visoje Sovietų Rusijoje buvo vykdomi nekaltų žmonių masiniai areštai.

Štai kaip rašo A. Solženicynas: "Vienas iš Baltijos jūros kanalo darbų viršininkų, Lazaris Koganas taip 1919 m. kalbėjo: — aš tikiu, kad asmeniškai jūs nei kame nesate kaltas. Bet, išsilaisvinęs žmogus, jūs turite suprasti, kad yra vykdoma plati socialinės profilaktikos pragrama. Iš tikrųjų, nepatikimus bendrininkus, visą tą supuvusią inteligentų gaują, kada gi mesti į kalėjimus, jeigu ne dabar, išvakarėse karo už pasaulinę revoliuciją, gi kai prasidės didelis karas, jau bus per vėlu.

Ir Maskvoje prasidėjo planingas vieno po kito kvartalų tikrinimas, visur kas nors turėjo būti areštuotas. Obalsis: — mes taip trenksime kumščiu į stalą, kad visas pasaulis sudrebės iš baimės!

Į Lubiankos ir Butyrų kalėjimus dieną ir naktį lekia eilės automobilių, uždarų sunkvežimių ir vežimų su areštuotais. Užsikimšimas vartuose ir kalėjimų kiemuose. Areštuotų nespėja iškrauti ir užregistruoti. Tas pats vyksta ir kituose miestuose. Rostove ant Dono 33-čio namo pogrindis tomis dienomis jau taip pripildytas, kad naujai atgabentas areštuotas Boiko vos surado vietą atsisėsti"...

"Kelios dešimtys jaunų žmonių susirenka į muzikalinį pobuvį. Jie klausosi muzikos, o vėliau geria arbatą. Pinigus tai arbatai jie suirnko po kelias kapeikas iš dalyvių. Visiškai aišku, kad muzika — priedanga jų kontrrevoliucinių nuotaikų, gi pinigai surenkami visai ne arbatai apmokėti, bet pagelbėti žūstančiai pasaulinei buržuazijai. Ir juos visus areštuoja, baudžia nuo 3 iki 10 metų kalėjimo bausmėmis (Onai Skripnikovai — 5 metai), o neprisipažinusius organizatorius Ivaną Nikolajevičių Berencovą ir kitus, sušaudo (54 — 55 psl.)"

Inžinieriai buvo nepatikimi —šitie liokajai ir tarnai buvusių kapitalistų savininkų, po revoliucijos jiems buvo pareikštas nepasitikėjimas ir uždėta kontrolė... Daugėjo skaičius visokių planų ir tie planai susidurdavo ir išstumdavo vienas kitą, ir vis labiau aiškėjo senųjų inžinierių suktumas, jų gudrumas ir parsidavimas, ir kur tik čekistų budrumas nukrypdavo ir rasdavo kenkėjų lizdą. Ir kokie gi prityrę niekšai buvo tie senieji inžinieriai, ir kaip kiekvienas kitaip pasiutusiai jie mokėjo kenkti.

Nikolai Karlovič von Mekk Susisiekimo komisariate vaidino labai esąs atsidavęs atstatymui naujos ekonomikos, kuriant socializmą ir mėgdavo duoti patarimus, galėjo ilgai ir gyvai kalbėti ekonominiais klausimais. Vienas pats kenksmingiausias jo patarimas buvo padidinti traukiniuose vagonų skaičių, nebijoti sunkiau vagonus pakrauti. GPU išaiškino von Mekką ir jį sušaudė, jis norėjęs padidinti nusidėvėjimą geležinkelių vagonų ir garvežių ir palikti SSSR respubliką intervencijos atveju be geležinkelių.

Gi kai po neilgo laikotarpio, naujas susisiekimo komisaras Kaganovič davė parėdymą gerai pakrauti vagonus ir dargi dvigubai, ar trigubai sunkiau (už tokį išradimą jisai ir kiti vadovai gavo Lenino ordeną), bet piktieji inžinieriai priešinosi tam, kaip kenkėjai, jie šaukė, kad tai perdaug, kad nuo tokio perdidelio apkrovimo kenksmingai susidėvės judomasis traukinių sąstatas, ir jie teisingai buvo sušaudyti už nepasitikėjimą socialistinio transporto galimybėmis (57 psl.).

"1929 m. meta į kalėjimus savo laiku neištremtus į užsienį istorikus Platonovą, Tarlė Liutovskį, Gotjė, Lichačevą, Izmailovą ir žymų literatūros mokslininką M. M. Bechtiną... Areštuojami įvairių tautybių žmonės. Kemšami į kalėjimus po 1928 m. sukilimo jakutai, po 1929 m. sukilimo buriatai — mongolai, apie 35 tūkstančiai jų sušaudyta. Po didvyriško sukilimo numalšinimo 1930 — 1931 m. įodinami į kalėjimus kasachai (63 psl.). Areštuojami Ukrainos išdavimo Sąjungos nariai, prof. Efremov, Čechovski, Nikovski ir kiti, ir, žinant mūsų tvarką, kiek ten tokių be skaičiaus buvo.

Bet ateina palengva eilė ir valdančios partijos nariams sėsti į kalėjimus. Pakol (1927 — 1929 m.) tai darbo liaudies opozicijai arba trockistams, nevykusiai pasirinkusiems netinkamą vadą. Pakol jų — šimtai, greitai bus tūkstančiai. Nedidelė nelaimės pradžia. Tie trockistai ramiai žiūrėjo, kai buvo areštuojami kitų partijų žmonės, dabar laisvi, komunistų partijos nariai užgyrė ir pritarė trockistų areštams. Toliau eina areštai neegzistuojamos dešiniosios opozicijos narių ir taip eis areštai iki partijos viršūnės (63 psl.).

Jau 1930 m. visus stiprius darbščius ūkininkus, prisirišusius prie savo žemės apšaukė kulokais. Ir štai dabar tuos ūkininkus, kurių duoną Rusija valgė, puolė naikinti vietiniai ir iš miestų žmonės. Sužvėrėję, pametę bent kokį pajautimą apie žmoniškumą, kuris buvo skiepijamas tūkstančius metų, geriausius žemdirbius čiupdavo su visomis šeimomis ir be jokio turto, nuogus išmetė į šiaurės dykumas, tundras ir taigas (67 psl.)".

"Štai vaizdelis tų laikų. Maskvos Apygardoje vyksta komunistų partijos konferencija. Pirmininkauja rajono partijos naujas sekretorius, vietoje jau areštuoto buvusio sekretoriaus. Baigiantis konferencijai pareiškiama ištikimybė Stalinui. Savaime suprantama, visi atsistoja ir prasideda ovacijos Stalinui ir delnų plojimai. Praeina 3, 4, 5 minutės, smarkiai ploja, 6, 7, 8 minutės — praeina 9, 10 min., nors ir pavargę vis dar salėje ploja. Salėje sėdi enkavedistai ir seka visus. Darosi kvaila būklė, kas gi drįstų pirmas nustoti plojęs. Tai galėtų padaryti naujasis partijos rajono sekretorius, bet jis naujas, vietoje areštuotojo, jis bijosi. Vietinio popieriaus fabriko direktorius staiga 11-je minutėje sustojo plojęs ir atsisėdo. Staiga visi nustojo ploję. Tą pačią naktį fabriko direktorius buvo areštuotas. Enkavedistų tardytojas pareiškė: — ir niekuomet nesustok pirmasis plojęs. Direktorius, kaip sovietinės valdžios priešas gauna 10 metų koncentracijos stovykloje. (81 psl.)."

(Bus daugiau)

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI DEMOKRATINĮ DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

IŠEIVIO DALIA

Rašo JUOZAS KAPAČINSKAS

3

Gavęs adresą, nuėjau į nurodytą namą. Paspaudžiau skambutį ir laukiu. Pasirodė moteris. Pasižiūrėjo per durų langelį ir paklausė, ko noriu. Kai pasakiau, kad noriu pasikalbėti dėl kambario, tai ji mane apžvelgė, ir durų nepravėrusi papurtė galvą, apsisukusi ir nuėjo. Grįžau tokiu elgesiu pusėtinai nustebintas. Mat, anuomet dar nežinojau, kad Amerikoje nepraktikuojama duris praverti ir kalbėtis su nepažįstamu žmogumi, ypač vyriškiu.

Kai grįžęs pasipasakojau savo šeimininkui, tai jis man paaiškino, kad čia dažnai pasitaiko net ir dienos metu įsilaužimų ir apiplėšimų. Todėl ir bijoma atidaryti duris ir kalbėtis su nepažįstamais. Į kambarį įsileidžiama tik iš anksto susitarus, kam nors iš pažįstamų painformavus. Tai kodėl man apie tai nieko nepasakėte, kad amerikiečiai nekalba su nepažįstamais? Tai tokia buvo mano pirmoji patirtis ieškant kambario.

Po šios nesekmės jau nesinorėjo eiti vienam ir belstis į nepažįstamų žmonių duris.

Kitą kartą ėjau su savo sponsorium ir jau iš anksto pasiteravusiu. Pranešėme, kokiu reikalu norime užeiti. Šį kartą buvome laimingesni. Atidarė duris ir įsileido į vidų.

Įėję nusiėmėme kepures, kaip Europoje priimta, ir pradėjom kalbėti apie kambarį. Dėl kambario su šeimininke gan greitai susitarėm, nes kiek paparšė, tiek sutikom mokėti. Mat jų tuomet labai trūko, o paklausa buvo didelė. Sponsorius už pirmą savaitę sumokėjo septynis dolerius ir prižadėjo mokėti toliau, jei aš dar negalėčiau užsidirbti. Po poros dienų persikėliau gyventi į tą kambarį.

Kiek vėliau iš kitų žmonių išgirdau, būk mano šeimininkė kambarį išnuomavusi mums tik iš pasigailėjimo. Girdi atėję du dypukai, nusiėmę kepures ir prašėsi kambario. Jai pagailę vargdienių, todėl ir išnuomavusi.

Pasirodo, kad pas paprastus amerikiečius nėra įpročio kokiu reikalu užėjus kepurę nusiimti. Taip pat retai kada besisveikinant paduodama ranka, o tik ranką pakeliant pasakoma sveiki (How do you do). Taip daroma ir atsisveikinant.

Todėl ir mano būsimai šeimininkei tada atrodė keistoka, kad mes kalbėjomės kepures nusiėmę. Jos manymu, kepurės nusiėmimas yra didelis nusižeminimas, o ne mandagumo reikalas.

Artėjant paskutiniąjai senųjų 1949 metų valandai, aš su savo globėju nuėjau į Market Parko bažnyčią Naujų metų sutikti. Dvyliktą valandą nakties buvo pamaldos. Žmonių prisirinko pilna nedidelė bažnyčia. Gausus tikinčiųjų dalyvavimas geral nuteikė — darė įspūdį, kad lietuvių ištikimybė didžiosioms šventėms yra didelė. Taip Čikagoje užbaigiau senuosius ir sutikau pirmuosius Naujus Metus.

Grįžau iš bažnyčios nakties glūdumoje. Daug kur girdėjosi muzika ir klegesiai — tai šventiškai nusiteikę žmonės linksminosi. Kai vieni metai keičia kitus, žmonės paparasta grįžteli atgal ir mitimis apžvelgia praėjusius. Ką jie išeidami gero ir gražaus mums paliko. Ką atneš Naujieji Metai?

Pažvelgęs į praėjusius, nepasakyčiau, kad be pėdsako dingo. Praėjusieji metai man buvo gausūs įvykiais ir lūkesčiais. Jie visuomet liks prisimintini, nors vingiavosi kreivomis linijomis, bet užsibaigė mano klajūniškas gyvenimas. Kiti dar laukia pastovaus įsikūrimo. O dar kiti ir liks be pastovios vietos ir blaškysis po pasaulį lyg amžini žydai.

Likimo išblaškyti po įvairius kraštus, lietuviai ir Naujus Metus švenčia įvairiai. Vieni juos sutinka gilią žiemą, pusnynuose, beribių laukų ir miškų apsupti. Kiti — palmių pavėsyje, nuo tropikų saulės prakaitą šluostydami.

Kokie gi bus tie ateinantieji metai, kokius bandymus teks išgyventi, ar bus žingsnis į priekį, į platesnį gyvenimą? Nauji rūpesčiai ir įvairios mintys, spėliojimai pynėsi galvoje.

1950 metų sausio pirma diena sekmadienis. Vėl vienuoliktą valandą ėjau į bažnyčią. Čia sekmadieniais bei šventadieniais vienuoliktą valandą būdavo lietuviškos pamaldos, į kurias susirenka šioje miesto dalyje gyvenantieji lietuviai. Man buvo įdomu susitikti anksčiau atvykusius pažįstamus, pasikalbėti, pajusti jų nuotaikas. Be to, man rūpėjo kaip nors greičiau susirasti šiokį tokį darbą.

Po pamaldų paprastai čia Amerikoje žmonės labai greitai skirstosi į namus. Ne taip, kaip Lietuvoje būdavo prie bažnyčios susitikę pažįstamus pasikalba....

Pasižvalgęs pamačiau daug pažįstamų veidų iš Vokietijos stovyklinių laikų, o su vienu kitu teko ir pasikalbėti. Pokalbiai buvo įvairūs: sukosi apie kasdieninius reikalus, darbus, planus, savijautą.

Daug kas šiuo laiku tikėjo, kad gyvenimas čia laikinas ir kad Amerika mums nėra ta pažadėtoji žemė... Atrodė, kad naujiems ateiviams gyvenimo sąlygos nebus palankios: jie, nelengvai gavę darbus, turės verstis kukliai. Be to, ir pats amerikietiškas gyvenimas pasirodė kitoks. Tas skubotumas, tempas visur vertė pasitempti.

Dabar atvykusieji apsigyveno kur kam papuolė: kai kurie prisiglaudė pas gimines, kiti į rūsius sulindo, o daugeliui laimė nusišypsojo šiokius tokius butus gauti.

Teko girdėti ir tokių nuomonių, kad reikia kuo greičiau priimti šio krašto pilietybę, nes nuo to galinčios susidaryti palankesnės sąlygos geresniam darbui gauti ar atsiimti kitur esančius savo artimuosius gimines. Gal net ir Lietuvoje pasilikusius? Kiti buvo visai priešingos nuomonės, — kad su pilietybe nesą ko skubėti, nes čia mūsų buvimas yra tik laikinas, o ir patys dar nesame apspiratę. Todėl nesą reikalo skubėti nei su pilietybe, nei galvoti apie pastovų įsikūrimą. Dalis vis svajojo apie greitą grįžimą į savo gimtąjį kraštą.

Ypač vyresnio amžiaus ateiviai pokalbiuose kažkaip nelabai džiaugėsi savo dabartimi. Gal todėl, kad dėl kalbos nemokėjimo, skirtingų darbo metodų, teko diskvalifikuotis ir nusileisti iki eilinio darbininko. Dauguma ateivių duoną pelnosi dirbdami nekvalifikuotus darbus. Jie jaučiasi labai pažeminti.

Sueigose ar šiaip kur sutiktas ir paklaustas, ką dirbąs, kokią vietą užimąs — naujasis ateivis nevisada pasako: darbininkas, krovėjas, šlavėjas ir t. t. Atrodo, lyg būgštautųsi savo darbo pavadinimo. Kai kurie, saugodami savo turėtą autoritetą, nelinkę bet kokių pasitaikiusių darbų imtis. Kuo jo darbas prastesnis, tuo jis menkesnis pasijunta. Sunkiu darbu duoną pelnytis čia teko ne vienam inteligentui.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
IR
DR. FANG C. LU
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Antras ofisas —
8007 WEST 63rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtad. 1—7 val. antrad., penktadieni nuo 1—5, treč. ir šeštad. tiktai susitarus.
Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL - KRIAUČELIŪNAITĖ
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670.
Neatsiliepus — skambinti 471-0225.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet. Kitu laiku tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMERISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antrad. nuo 1—4 po pietų, ketvirtad. nuo 5—7 val. vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: Gibson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telef. HE 4-2123. Jei neatsiliepia, tai telef. GI 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai. Med. Bandažai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

FORESTS CAN'T FIGHT FIRES

Lietuviai mokslo pasaulyje

★

Algirdas J. Jesaitis iš Division of Biology, California Institute of Technology, Pasadena, California (dabartinis adresas — Institut fuer Biologie III der Universitaet Freiburg, Freiburg i. B., Vakarų Vokietija) paskelbė straipsnį apie linijinį dichroizmą ir orientaciją Phycomyces fotopigmente, kuris yra išspausdintas leidinyje The Journal of General Physiology, tomas 63, nr. 1 1974 m. sausio mėnesį. Tai yra A. J. Jesaičio daktaratinė disertacija, kuri buvo parengta 1973 metais California Institute of Technology 1969 metų medicinos nobelisto Max Delbruck priežiūroje. Beje, tai yra didelė rekomendacija daktarizuotis pas nobelistą ir turėti disertaciją išspausdintą pirmuoju straipsniu svarbiame leidinyje, tačiau Jesaitis ateina iš garsiausios lietuvių chemikų šeimos — jau senelis Viktoras buvo chemijos profesorius, dėdė Margeris Adomas yra biochemijos profesorius Rockefeller University, New York, N. Y., ir brolis yra chemijos profesorius Suny at Stony Brook.

W. J. Juško iš Dept. of Pharmaceutics, School of Pharmacy, Suny at Buffalo parašė straipsnį apie celių ciklui specifinių chemoterapentinių veiksnių farmakodinamišką modelį, kuris yra išspausdintas leidinyje Journal of Pharmacokinetics and Biopharmaceutics, t., 1. nr. 3 1973 m. birželio mėnesį. Straipsnyje išvedamos vaistų prieš vėžį veikimo lygtys. Kovoje prieš vėžį iš lietuvių daugiausia pasidarbavęs yra Vainutis K. Vaitkevičius, departamento viršininkas ir profesorius, Dept. of Oncology, Wayne State University School of Medicine, Detroit, Michigan, kuris jau nuo 1962 metų priklauso The American Association for Cancer Research ir metiniuose suvažiavimuose padaro pranešimus.

H. Šilinis iš Dept. of Pharmacognosy and Pharmacology, College of Pharmacy, University of Illinois at the Medical Center, Chicago, Illinois yra bendraautorius straipsnio apie alkaloidų tikrinimą, kuris yra paskelbtas leidinyje LLoydia — The Journal of Natural Products, tomas 36, nr. 4 1973 m. gruodžio mėnesį.

Saulius Šimoliūnas

GRADINSKAS
1974 M. TV KAINOS
PRASIDEDA NUO
$89.95
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom gražiausios gėlės ir vainikai antkapių papuošimui ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11—12 val. ryto. — Šeštadieni ir sekmadieni nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef.: HEmlock 4-2413
7139 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Kristijono Donelaičio Lituanistinės mokyklos parengiamasis ir I-asis skyrius mini Vasario 16-tąją. (Aprašymas tilpo vakar dienos nr.).

Nuotrauka Rimo Parakiniuko

Atsiųsta paminėti

PLIENO ŠPARNAI, aviacinis metraštis, dalis 4, 1973 m. psl. 153 — 220 Redaguoja Peseckas ir E. Jasiūnas. Leidžia Amerikos Lietuvių Aero Klubas. Administrjuoja Br. Gustaitienė, 6602 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. Paskiro numerio kaina 2 dol.

Šioje metraščio dalyje yra patalpinti sekantieji straipsniai: J. Narbutas — "Pirmoji Civilinių Lakūnų Grupė", J. Pyragius — "Tarnyba Pirmoje Oro Eskadriléje", "Kpt. K. Rimo Prisiminimai", S. Mockūnas" — "Iš Karo Lakūno Prisiminimų" K. Markus — "Lietuvos Karo Aviacijos Mokyklos Ginklų Rūšių Karininkų Kursai", S. Sula — "Neprikl. Lietuvos Lakūno (kpt. J. Nausėdos) Prisiminimai", S. Baipšys — "Sparnai Pašalo", S. Čekanauskas — "Mačiau Paskutines Lietuvos Aero Klubo Dienas", V. Mačiulaitis — "Aviacijos Dienos Neprikl. Lietuvoje", A. Ruzgas — "Oro Skautų Vadovų Stovykla Zarasuose", E. Jasiūnas — "Lietuvių Aviacinė Veikla Išeivijoje" (tęsinys), V. Peseckas — "Oreivybės Užuomazga Lietuvoje". "Mūsų Mirusieji" skyriuje paminėti gen. št. av. plk. J. Rapšys, ats. av. mjr. Garolis, S. Šerkšnas, plk. R. A. Gussen, A. Miklinevičius, ltn. G. Eidukaitis, kpt. J. Česonis, kpt. T. Niaura, ltn. P. T. Neniškis ir T. Kuklys.

Metraštis gražiai išleistas, gausiai iliustruotas, spausdintas ofsetu M. Morkūno spaustuvėje Čikagoje. Gausybė veteranų prisiminimų rodo, kad redakcija stengiasi užfiksuoti Lietuvos aviacijos istoriją, jos įdomią ir turiningą praeitį.

Čikagoje metraštis gaunamas: "Plieno Šparnų" administracijoje, Naujienose, Drugeje, Margineliuose, Paramoje ir Važnelio prekyboje. Kitur — pas liet. spaudos platintojus. Dar galima gauti ir 1972 m. išleistą 2 — 3 metraščio dalį.

Lenkų SLA

Susivienijimas Lenkų Amerikoje šių metų pradžioje turėjo $145,326,762 turto kaip pranešė jų kontrolierius Vladislovas Prosniewski to susivienijimo centro valdybos posėdyje. Lenkų Susivienijimo Amerikoje pirmininkas yra Aloizy Mazewski.

ŠKOTIŠKA PASAKAITĖ

Du škotai susitinka gatvėje.

— Kodėl neatsilankei sekmadienį bažnyčion?

— Betgi aš buvau! — užtikrina paklaustasis.

— Kaip tai atsitiko, kad tavęs nemačiau?

— Nieko nuostabaus! Aš kolektavau pinigus!

MEILĖ KNYGOMS

— Sako, kad Jonas labai myli gnygas.

— Haip, jeigu jam paskolinsi knygą, tai niekuomet jos negausi.

● Vienas sėdom
Išsiperi rojų,
Kitas —
Tiktai hemorojų. Šluotą

● "Įsakau prekių sandėlyje griežčiau kovoti su pelėmis ir žiurkėmis, o už jų sugedimą atitinkamai atskaityti iš sandėlininko".

(Iš prekybinės bazės direktoriaus įsakymo)

● "Basanoškės neatitiko kojų, todėl prašau jas pakeisti".

(Pareiškimas parduotuvės vedėjai)

Susirinkimų
PRANEŠIMAI

— Upytės Draugiško Klubo susirinkimas įvyks penkadieni, kovo 1 d. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. Pradžia 7 val. vak. Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes turim daug reikalu aptarti. Po susirinkimo bus vaišės.

A. Kalys

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krykštavimai. Naujienose galima gauti šių perlų ir žemčiūgų musų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVYNUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos. spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė - Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KIŠKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. $1,50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apysakaitės vaikams. Dail. V. Simankevičiaus iliustruota, 130 psl., $1,80.

5. Maironis JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., $1,00.

6. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytojų s-gos premijuota knyga. Joje originalus apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stancikaitės iliustracijos, 186 psl., kaina 2 dol.

7. Juozas Švaistas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apysakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikus 77 psl. leidinys. $3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos poemai. Giliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., $1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuotų vaikams perkamas dovanas — pusė knygų, pusė žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

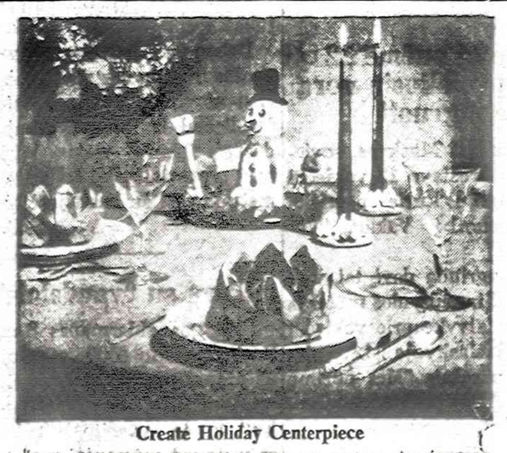

Create Holiday Centerpiece

Table decorations you create yourself or that the children make, are lovely conversation pieces. The snowman and candle holders shown here are fashioned from Creative Clay and can be made by children. It's a good project that will keep the youngsters happily occupied while mother is busy with other holiday preparations.

Creative Clay

1 cup corn starch — 1 package (1 lb.) baking soda, 1¼ cups cold water

In a saucepan, thoroughly stir together corn starch and baking soda. Then mix in cold water. Heat, stirring constantly, until mixture reaches a slightly moist, mashed potato consistency. Turn mixture out on plate and cover with damp cloth. When cool enough to handle, knead like dough. Shape as desired or store in a tightly covered container for future use. To shape Creative Clay, form with hands or roll out to ½-inch thickness and cut shapes with a knife or cookie cutter. Trim by moistening shapes or bits of clay and pressing into place. Dry on protected surface at room temperature, allowing up to 36 hours for hardening. Creative Clay may be painted with water colors, poster paints or felt-tip pens. For a glossy finish, brush with clear nail polish or shellac.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI, KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Šviesa šviečia tamsybėje, bet tamsybė jos neapėmė".

Jonо 1:5.

• • •

Kiekvienas, kuris priima tiesą, turi džiaugtis gavęs ją; jis taipgi turi rodyti ją kitiems. Mes esame įpareigoti šviesti kitiems. Randame parašyta: "Taip tešviečia jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų jūsų gerus darbus ir garbintų jūsų Tėvą danguje". Todėl yra svarbu, kad mes stengtumės vesti kitus į Dievo Žodžio šviesą. Mūsų Viešpats yra pasakęs, kad jei kas gėdysis skelbti jo Žodį, tai ir jis pagaliau gėdysis tų, kurie taip daro. Tokių jis negalės pristatyti savo Tėvui ir pasodinti su savim savo garbės soste.

• • •

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, galėsite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIŠT, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

Dail. prof. A. Varno apžvalginė paroda

Mūsų dailės veteranui Adomui Varnui 95 metai

Dail. A. Varnas š. m. sausio 1 d. sulaukė 95 metų amžiaus. Gimė 1879 m. sausio 1 d. Jonišky, Šiaulių apskr. Mokėsi Mintaujos (Latvijoje) gimnazijoje, Kauno kunigų seminarijoje, Petrapily, kur lankė Karališkąją ir Štiglico dailės mokyklas. 1902 m. A. Varnas aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Žandarams pradėjus tardymą, Varnas turėjo bėgti į užsienį. Krokuvoje studijavo Imperatoriškoje dailės akademijoje, kur rengiamuose konkursuose visuomet laimėdavo premijas.

1905 m. pabaigoje išvyko į Šveicariją ir meno studijas tęsė Genevos dailės akademijoj. Ją baigęs aukščiausiu pažymiu, išvyko į Siciliją, iš kur svetimu pasu pasiekė Lietuvą. Petekęs į Anykščių grąžiasias apylinkes, pamėgo tų apylinkių gamtovaizdį. Bet Lietuvoje negalėjo pasilikti. Vėl išvyko į užsienį, — į Galiciją. Ten dirbo braižytoju. 1913 m. apsigyvenęs Zakopanėje, atsidavė tik menui.

Kai rusų caras paskelbė amnestiją, 1913 m. Varnas sugrįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilniuje ir čia pasinėrė menininko ir visuomenininko darbuose. Pirmojo pas. karo metu išvyko globoti pabėgėlių į Odesą ir Petrapilį. Čia jis ir rinko medžiagą savo garsiesiems šaržams, kurie buvo išleisti atskiru leidiniu: "Ant politikos laktų". Voroneže buvo bolševikų kalinamas.

Po karo A. Varnas grįžo į Vilnių, kūrė dekoracijas vaikų teatrui, bet visą laiką tapydavo portretus ir gamtovaizdžius. Nuo 1920 metų įsikūręs Kaune, atidarė savo meno studiją. Buvo išrinktas Lietuvių meno kūrėjų draugijos pirmininku. Jo vadovaujamas sąjūdis apjungė operą, dramą, paišybos kursus, iš kurių išsivystė meno mokykla. Jis dalyvavo pargabenime iš Rusijos M. K. Čiurlionio paveikslų ir jiems pritaikė pavadinimus. Tačiau jo paties paveikslai ne visi grįžo į Lietuvą. Dvi dėžės pražuvo. Paveikslus saugojo Jurgis Baltrušaitis, kuris buvo Lietuvos diplomatinis atstovas.

Kai kurį laiką dirbo prie operos dekoracijų, prižiūrėjo lietuviškų pinigų spausdinimą Prahoje. Sukūrė daug banknotų piešinių.

1923 m. A. Varnas pradėjo dėstyti Meno mokykloje. Greta kūrybinio ir pedagoginio darbo, tęsė ir kitą savo mėgiamą užsiėmimą: keliavo po Lietuvą fotografuodamas stogastulpius, koplyststulpius, kryžius ir kt., surinkdamas daugiau kaip 2,000 negatyvių. Dalis jų išleista dviejų dalių albumais. 1925 m. dekoratyvinio meno parodoje Monzoje (Italijoj), šalia lietuvių liaudies meno dirbinių, buvo eksponuota ir A. Varno padidintos foto nuotraukos, sukėlusios parodos lankytojų didelį susidomėjimą.

Šiuo metu dalis šios vertingos medžiagos, kaip A. Varno kūrinių, yra saugoma M. K. Čiurlionio dailės muziejuje.

Antrojo karo metu A. V. atsidūrė Dresdene ir Ravensburge, 1949 m. pasiekė Chicagą. Įsigijo savo namus ir patogią atelje. Prisidėjo steigiant Montessori vaikų auklėjimo draugiją ir mokyklą. Jo žmona Marija nuoširdžiai vedė vaikų mokyklą.

Š. m. balandžio 6 d. Lietuvių Tautiniuose namuose yra rengiama dail. prof. Adomo Varno apžvalginė meno paroda. Parodą rengia Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjunga. Ruošiamas turtingas iliustruotas parodos katalogas. Mūsų meno veteraną ir visuomenininką Adomą Varną lietuviškoji visuomenė gerai pažįsta ir jo nuopelnus vertina. Jį reikia pagerbti sulaukusį gražaus 95 metų amžiaus proga atsilankant į parodą atidarymą.

M. Š.

Dailininkas Adomas Varnas, kuriam š. m. sausio mėn. 1 d. suėjo 95 metai

Nuotrauka Vytauto Maželio

Sovietai suėmė 12 žmonių reiškusių norą emigruoti

Pranešimu iš Maskvos, sovietų policija areštavo 12 vokiečių kilmės žmonių, kurie pareiškė norą emigruoti į Vakarų Vokietiją.

Areštui pagrindą davė tai, kad penki vyrai ir septynios moterys iš Latvijos atvykę prie vokiečių ambasados Maskvoje iškėlė plakatus su užrašais "Mes norime į Vokietiją" ir "Mes norime apleisti SSSR".

Bubių piliakalnis

Kur lietuviai gynėsi nuo priešų

Dešiniajame Dubysos krante, netoli plento Šiauliai—Tauragė, stūkso Bubių piliakalnis. Jis užima 6 m. aukščio kalvą, turi ovalo pavidalo apie 50 m. ilgio ir 30 m. pločio aikštę ir gana stačius šlaitus. Pietvakarių dalyje supiltas 5 m. aukščio pylimas. Kultūrinis sluoksnis aikštelės pakraščiais siekęs 1 m. storio. Tyrinėjant buvo rasta akmeninių grindinių, po kuriais konstatuotas pelenų sluoksnis.

Prieš šešis šimtus metų prie piliakalnio pirmą kartą atsibastė kalavijuočių būriai. Jų kalavijai jau buvo iškapoję Kulos, Basinės, Zėlos pilių gynėjus. Likoši — Dobesinės (Dubysos) pilis. Pilies gynėjai grūmėsi narsiai, tačiau jėgos buvo nelygios. Suliepsnojo pilis, žuvo paskutinieji jos gynėjai. O Livonijos kronikininkas Dionizas Fabricijus įrašė metraštin, kad magistras Gosvinas von Herikė 1348 metais žygyje į Saulės žemę paėmė keturias pilis ir laimėjo didelį grobį.

Prabėgo dešimt metų. Piliakalnio viršūnėje vėl stovėjo didžiulė pilis, pasiruošusi atremti priešą. Ir vėl prie jos sienų atsibastė kalavijuočiai, vadovaujami to paties magistro. Pilis ir vėl buvo sunaikinta, bet kronikininkas Hermanas von Vartberge jau neberašo apie prisiplėštus lobius, o kalba apie žuvusius kalavijuočius. Anot jo, užimant pilį, žuvo apie šimtą riterių. Du kalavijuočių riteriai buvę nustumti nuo pilies sienos ir užsimušę. Žinoma, neminimi eiliniai kariai.

Iš atsitiktinių radinių galima spręsti, kad žmonių čia gyventa daug anksčiau, negu atsibastė kalavijuočiai. Tai liudija prie piliakalnio rasti kiaurakryžmiai žalvariniai smeigtukai, įvijiniai žiedai iš žalvario, kaulinis verpstukas, balno kilpos.

Dabar jau iškirstas pušynas, puošęs ir saugojęs piliakalnį, tačiau apylinkių gamta nuostabi. Šiauliečiai ir rajono gyventojai dažnai aplanko vietas, kuriose msų protėviai prieš šešis šimtus metų kovėsi su kalavijuočiais.

E. L.

Kova su "vandalais"

Chicagos aldermanas Roman Pucinski siūlo $500 atlyginimo už pranešimą, kad būtų galima areštuoti ir nubausti "vandalus", kurie praeito šeštadienio rytą siausdami naujai pastatytame Oriole Parko, 5430 N. Olcott Avenue name, sugadino įrengimus ir priteršė patalpas, padarydami nuostolių daugiau kaip $5,000 sumai.

3 milijonai žiurkių

"Apskaičiuota, kad Chicagos mieste yra tiek pat žiurkių, kiek yra žmonių, būtent apie 3.3 milijonus".

Žiurkės gyvena visur — namuose, šąšlavynuose, restoranuose, viešbučiuose, mokyklose, ligoninėse, aerodromuose, fabrikuose ir t. t.

Tarp žmonių ir žiurkių karo stovis nesibaigia. Chicagoje apie 1,500 žmonių darbas yra žiurkių naikinimas. Labiausiai Chicagoje paplitusi žiurkių veislė, vadinama norvegiška — Rattus norvegicus. Tos žiurkės yra pilkos, rudos ir baltos spalvos, suaugusios jos sveria apie 1 svarą ir didumo (be nuodegos) siekia nuo 7— iki 10 colių.

Žiurkių pataitė kas 2 mėnesiai atveda nuo 6 iki 22 vaikų, kurie per 90 dienų subręsta ir pradeda veistis.

Žiurkės yra labai ėdrios ir dėlto agresingos. Badaudamos jos net žmones atakuoja, ypač yra pavojingos mažiems vaikams.

TRUMPAI

— Gen. Kansulė Juzė Daužvardienė atidarys Kaziuko mugę, kurią rengia Čikagos skautai-ės kovo 3 d. Jaunimo Centre. Atidarymą organizuoja Kernavės skaučių tuntas.

— "Pelkių žiburėlio" literatūrinėje valandėlėje, girdimoje per Margučio radiją tarp 7—8 val. vak., šį ketvirtadienį, vasario 28 d. bus duodama II dalis ištraukos iš Justino Marcinkevičiaus dramos - poemos "Mindaugas".

— Alfonsas Gailius, Cicero, Ill., pratęsdamas prenumeratą, tarp kitko rašo: "Taip pat pridedu doleri už kalendorių ir 5 dol. vajui. Garbė redakcijai, kad nebijo ir nevengia įvairaus plauko bendradarbiautojams su okupantais ir Lietuvos okupacijos tolerantams pasakyti teisybę, nevyniojant žodžių į vatą".

◆ Kaziuko mugė, kurią rengia Čikagos skautai-ės, įvyks kovo mėn. 3 d. Jaunimo Centro patalpose. Visą Čikagos ir apylinkių lietuvių visuomenę kviečiame atsilankyti. (Pr).

◆ Pirmą sykį įvairūs lietuviškos muzikos rinkiniai — pramoginės, liaudies dainų, kaimo ir daug kitų randami 8-track stereo tape cartridges — $6.95, ir cassettes — $5.95. Pilnam sąrašui rašykite Anatole Productions, Inc., 5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Tel. (312) 778-2100. (Pr).

◆ Šv. Kazimiero Lietuvių Kapinių sklypų savininkų draugijos metinis susirinkimas įvyks šių metų kovo 3 d., 1 val. po pietų didžiojoje Gage Parko salėje, esančioje prie 55-tos ir S. Western Avenue vakarinio kampo.

Visi, kuriems rūpi šv. Kazimiero lietuvių kapinių reikalai, kviečiami atvykti į susirinkimą. Draugijos nariai privalo dalyvauti.

Sklypų Savininkų Draugijos Valdyba

(Pr).

Jau kuris laikas atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJĄ

Alekso Ambrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicagos lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kaina $8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicagon atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugja, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiškų, socialistinių, laisvamaniškų ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pasiųsti:

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

NAUJOJI GOLD COAST INN

Geras lietuvių ir amerikiečių maistas yra mūsų specialybė.

Priimami užsakymai grupinėms sueigoms gimtadienių, laidotuvių ir kitomis progomis, pasirenkant geriausią šeimos stiliaus maistą ir gėrimus.

LARRY IR BEA LAURIAN

Naujieji Savininkai

2525 West 71st Street. Chicago, Ill. 60629. Tel. HE 4-4149

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.

V. VALANTINAS

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokią knygų spintą ar lentyną:

K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl. $6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl. $6.00
Prof. Vacl. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, 1 tomas, gražiai įrištas, 431 psl. $7.50
Prof. Vacl. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis. 208 psl., įrišta — $3.00, minkštais viršeliais — $2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — $3,00, minkštais viršeliais — $2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. $2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 psl. $5.50
Kipras Bielinis, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštais viršeliais. $5.00
Juozas Liūdžius, RAŠTAI, 250 psl. $3.00
P. Liūdžiuvienė, ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl. $1.00
Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai. 170 psl. $3.00
M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai. 232 puslapiai. $3.00

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

APPRENTICE

ELECTRICIAN

LARGE JOB PLATING SHOP

Must be able to speak and understand English. 45 Hour week. Benefits and good opportunity.

Call WALTER SZRAMEK

632-4400

FURNITURE AND FIXTURES

Baldai ir kiti įrengimai

PARDUODAMI

IŠ MODELINIŲ NAMŲ BALDAI

30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuviai.

SOUTHWEST FURNITURE CO.

TEL. GR 6-4421

6200 So. WESTERN AVE.

MISCELLANEOUS

Įvairūs Dalykai

DUODAMAS VELTUI 4 kambarių butas su šviesa, šilima ir gazu Marquette Parko apylinkėje už pusiau invalido žmogaus priežiūrą. Tel. 355-3234.

FOR SALE 2 flat brick — 5 rooms each. 2 car garage. Very good condition. Vicinity 44th and Albany. Tel. 357-1191

— Antanas Mamejūnas, Rt. 3, Kenosha, Wis., atsiuntė tokį laišką: "Gerbiami Naujieniečiai! Sveikinu Jus visus su Naujienų 60 metų sukaktuvėm. Man ypatingai malonu atsiliepti ir sveikinti, nes aš jas skaitau nuo pirmojo numerio. Man buvo pažįstami visi jų kūrėjai ir artimiausi bendradarbiai. Geri buvo jie žmonės, mylėjo Lietuvą ir savo tautiečius. Siunčiu jums 10 dol. Linkiu, kad toliau kovotumėt už tiesą ir teisybę, už Lietuvą ir jos žmones. Man jau 84 metai. Kol mano akys matys, aš Naujienų neapleisiu".

— J. Mackonis iš Brighton Parko apylinkės lankėsi Naujienose pratęsti prenumeratą ir pasirinkti lietuviškų knygų. Buvo malonu susipažinti su santūriu kalboje tautiečiu, pareiškusiu gerą nuomonę apie Naujienas. Jis įteikė 6 dol. vajui. Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkoja už dovanas, naujiems skaitytojams už dėmesį, o platintojams už pastangas bei įtaigojimus.

NAUJAS ADRESAS

Leonardo Eringio

LEONARD'S "TEXACO"

6801 W. 87 STREET

Oak Lawn, Illinois

Telef. 598-9776

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: REpublic 7-1941

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapoli

3208½ W. 95th St.

GA 4-8654

M. A. ŠIMKUS

Real Estate. Notary Public.

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

DĖMESIO

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai $104 metams automobilio Liability apdraudimas.

Kreiptis:

A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

523-8775

SKAITYK IR KITAM PATARK

SKAITYTI DEMOKRATINĮ

DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS

DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITĖS Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. VIrginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRrospect 8-2233

BUTU NUOMAVIMAS, ĮVAIRŪS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

NORITE PIRKTI AR PARDUOTI NAMĄ? SUSISIEKITE SU CONNIE DAGYS FIRESIDE REALTY — Tel. 585-2064

Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

NAMAI ŠEIMOS PUOŠMENA

PUIKUS, KAIP NAUJAS. 4 kambarių modernus mūras. Įrengtas beismantas. 2 auto garažas. Tuoj galite keltis į Marquette Parka. $22.000.

LIUKSUS 3 BUTU apie 15 m. mūras ir mūro garažas. Vienas blokas nuo parko. $45 000.

7 KAMBARIŲ MŪROS. Įrengtas beismantas. Centralinis vėsinimas. Garažas. Arti mūsų. $25.000.

2 BUTU MŪRAS Marquette Parke. Moderni virtuvė įrengtas beismantas, naujas gazu šildymas, aliuminijaus langai, geležinė tvora, garažas. $30 500.

MARQUETTE PARKE 1½ aukšto namas. Vienas modernus butas su 3 miegamais ir kitas aukštai tinka vienai didelei arba 2 artimom šeimom gyventi. $20.500.

TVIRTAS APARTAMENTINIS MŪRAS. Arti Kedzie — pora bloku nuo parko. Naujas gazu šildymas. Švaiai nudažytas. $16.000 pajamų. Kaina $69.000.

PLATUS VERTINGAS LOTAS Marquette Parke. Kaina $9.900.

VALDIS

REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatau senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sažiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

PLUMBING & HEATING

Service 24 hours

10305 So. St. Louis

Tel. PR 9-2955

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sažiningai ir gerai, prityrusiu darbininku.

Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

Federaliniu ir valstijos pajamų mokesčių apskaičiavimas

INCOME TAX

Nekilnojamo turto pirkimas pardavimas

REAL ESTATE

Parašų paliudijimas

NOTARY PUBLIC

Draudimo Informacijos

INSURANCE

ŠIMAITIS REALTY

2951 W. 63 St. (prie Sacramento)

Tel. 436-7878